Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 2 (1253). 24:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN 15 JANUARI 1911.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Vinterglädje.

VINTERN efterlyses dagligen af missbelåtna stads- och landtmänniskor, som under en töcknig himmel vada i gatornas sörja och landsvägarnas dy. Ibland gör dock Bore några timmars visit, och det är från ett dylikt besök i Stockholms omgifningar, vi hämtat denna uppfriskande bild. Litet hvar af oss torde snart ha hunnit glömma, hur en nordisk vinter ser ut, hvarför den vackra landskapstaflan kan förtjäna bevaras som ett minne från den gamla goda snötiden.

"Den sista gamla mamsellen."

HVEM AF OSS minns inte de gamla mamsellernas sista julotta i Österhaninge kyrka? Hvem har inte följt mamsell Fredrika och hennes döda syster dit till de dödas midnattsmässa genom natt och mörker från Årsta gamla herregård?

Hvem minns inte, att en af de gamla döda mamsellerna själf talade i stället för prästen med mild, men tydlig röst, så här talade hon:

"Mina systrar, vårt beklagansvärda släkte, vårt okunniga och förhånade släkte skall snart inte finnas mer, Gud har velat, att vi skola dö ut från jorden.

Systrar, vi voro de ensamma, de tillbakasatta på gästabuden, de tacklöst tjänande i hemmen. Det var hån och kärlekslöshet omkring oss. Vår vandring var tung, och vårt namn blef åtlöjets.

Kära vänner, vi skola snart vara en saga blott. De gamla mamsellernas mått är fylldt. Innan sista midnattsmässa är hon död, den sista gamla mamsellen."

Den sista gamla mamsellen, därmed menades mamsell Fredrika själf, det dröjde inte länge, innan hon bäddades ned i jorden, och därmed borde sagan varit slut, men det blef den inte. De gamla mamsellerna, som så gärna ville ligga i frid och ro i sina grafvar, få det inte. De tvingas att vandra omkring som vålnader på jorden. De tvingas därtill af ett namn, och det är *det* vi nu skulle ena oss om att jorda. När ingen människa mera kallas vare sig mamsell eller fröken utan fått mogenhetens titel fru, då skall verkligen den sista gamla mamsellens skugga få ro, men inte förr.

Hvad tjänar det till, att vi med vårt förnuft intala oss och andra, att en människas innersta värde i intet afseende beror på om hon är fru eller fröken, att det är hennes andliga personlighet, hennes humana själslif, som värdesätta henne, och hur kan det hindra, att den ogifta kvinnan blir mindre aktad än den gifta, så länge tanklösa unga och kanske också gamla läppar med ett öfvermodigt uttryck tala om "gamla mamseller". Det är sådana ord vi måste få bort ur språket, och alla som känna ordets makt öfver tanken, skola vara ense med mig om att en sådan språkrensning kommer att göra mera för att höja aktningen för den ogifta kvinnan än allt sundt förnuft och all människokärlek, som kunde uppbringas inom landets gränser.

Men det finns en del godt folk, som tycker, att det är så innerligen rätt, att det görs skillnad i aktning och ärebetygelser mellan en gift och en ogift kvinna, om inte den ogifta kvinnan händelsevis skulle ha en högre akademisk grad eller vara en framstående författarinna eller en stor mans dotter, ty då måste naturligtvis göras ett undantag.

Jag förmodar, att de resonera så här: Kärleken är ändå lifvets förnämsta ändamål för kvinnan, och de som äro värdiga till den äro släktets prima vara, de andra äro affallsprodukter, och det är inte annat än riktigt, att detta betecknas genom etikett.

Är det verkligen vid närmare eftertanke så säkert, att alla de kvinnor, som förblifvit ogifta, voro kärleken ovärdiga? Till kärleken lär ju i utsökta fall höra offret af sig själf och den egna lyckan, och bland de ogifta finns det antagligen mer än en, som gjort det offret. Det finns kanske också de, som inte voro värda kärleken, kan inte sådant också inträffa bland de gifta kvinnorna?

För den som gör kvinnans ställning till kärleken till värdemätare af hennes personlighet, borde det därför vara den enklaste handling af artighet och rättvisa att kalla alla kvinnor "min fru".

Och för dem, som älska andra synpunkter och som aldrig i världen skulle kunna inse, hvarför en fröken borde uppskattas lägre än en fru, eller ens hvarför hon på en bjudning borde serveras senare än yngre fruar, finns det inte heller några skäl, som tala mot fördelen af en gemensam titel för alla kvinnor.

Dessa fördelar äro så ytterst enkla och lätt funna, men några af dem skola ändå här upprepas för bättre minnes skull. Den gemensamma titeln afskaffar all onödig villervalla, all tvekan och all felsägning af titel. Den motsvaras af den gemensamma titeln herre för alla män, gifta som ogifta. En ogift man skulle säkert taga illa upp, om han hela lifvet igenom skulle nödgas foga ett diminutivmärke motsvarande fröken till sitt namn.

I sammanhang härmed skall undanrödjas ett efterhängset misstag, på hvilket motståndare till frureformen stödja sig. Det fornsvenska *frugha* och det fornhögt. *frouava* betyda egentligen härskarinna. Dess motsvarighet på den manliga sidan var det fornsvenska *hærra*. Benämningen *fru* syftade på kvinnans ställning som härskande i förhållande till hennes underlydande. Som mannens följeslagarinna kallades hon *husfrugha* (*husprea*, *hustru*, fornnordisk *husfreya*). Att fru i betydelsen härskarinna tilldelades just de gifta kvinnorna berodde tydligen på att dessa efter den tidens sed voro de enda kvinnor, som kunde härska öfver något. De ogifta härskade, som bekant, inte ens öfver sig själfva, men i det afseendet har ju seden ändrats och de ogifta kvinnorna ha god rätt till den gamla svenska benämningen fru. Benämningen hustru skola de därmed aldrig göra sina gifta systrar stridig och därmed borde dessa låta sig nöja. — Det glömmes äfvenledes allt för lätt, att det svenska ordet fröken och det tyska fräulein ej betyder ogift kvinna, utan genom sin diminutivändelse uttrycker en ungdom, som gränsar till barndom. Må det därför tills vidare gärna kvarstå i språket som tilltalsord för halfvuxna flickor.

Det finns ännu en anledning för den gemensamma titelns införande. Denna anledning är de ogifta mödrarna. Jag vet nog, att det finns människor, som anse det för sin kristliga plikt och som det högsta beviset på deras egen dygd, att de göra helvetet hett här på jorden för de ogifta mödrarna. Och de skola finna denna anledning nog för att omintetgöra hela reformen. Jag ville endast säga några ord för att lugna deras farhågor, fastän jag inte har stort hopp om att kunna beveka dem.

De ogifta mödrar, som skola glädjas öfver reformen, äro inte de lättsinniga, de sedeslösa. Dessa skola intill tidernas ände med likgiltighet finna sig i språkets omedvetna ironi, som kallar dem "fröken", "flicka", "Dirne", "fille", hvarför inte "vierge"?

Nej, men de andra skola tacka oss för reformen, de som ofta beklaga och gråta öfver sitt "fall", om också i deras bleka ansikten någon gång skymtar ett stilla begrundande leende öfver moderskapets lycka. De, som vilja trots alla svårigheter ensamma kämpa sig fram till ett människovärdigt lif, ej så mycket för sig själfva, men för barnet. Ha de inte ändå rätt, att vi ge dem det skydd, den handräckning för dem och deras barn, som ligger i en titel, där inte sammanhanget med modersnamnet blir till ett plumpt hån?

Af ofvan angifna skäl yrkar jag på införandet af en gemensam titel: "Min fru" för alla kvinnor. Det snabbaste och mest praktiska sättet för reformens genomförande synes mig vara ett tillkännagifvande i pressen af de reformkräfvande ogifta kvinnorna att de antagit titeln "min fru". Genom öfverenskommelse med S. Gumælii annonsbyrå i Stockholm har annonseringen så ordnats, att den, som till nämnda byrå före januari månads utgång insänder sitt fulla namn, sin yrkestitel och bostadsadress jämte ett belopp af 4 kronor, erhåller sin förklaring publicerad i Idun, Stockholms Dagblad och Dagens Nyheter i stil med annonseringen af jul- och nyårsönskningarna.

I detta sammanhang ber jag att få begagna tillfället att underteckna denna vädjan med den titel, på hvilken jag hädanefter i den kvinnliga solidaritetens namn gör anspråk.

FRU GERTRUD ALMQVIST.

SKYAR.

SKYAR, som vandra
tätt vid hvarandra,
brottas och skiljas,
smälta tillsamman,
färgas af flamman
från aftonens ljus,
är det en viljas
makt, som er leder?
Finns det hos eder
något, som tränar,
vändas och brinner,
något, som hinner
målet, som blånar
långt bortom åskor och vindars
brus? —

Är det blott stundens
lek, som er formar?
En nyck blott af vinden,
som gaf edra stormar,
en slump blott af ljuset,
som lånar er färg?

Stumma, otaliga
människoväsen;
härjade, — saliga,
sköra som gräsen,
starka i hatet,
heta i glöden
af lidelsens smärta; —
hjärta mot hjärta,
bleka i döden!
Finns det inom er
makt till att leda
själfva ert öde?
att styra de vreda
böljornas flöde
in i den fåra
er längtan drömt?
Eller var allting
en slump blott af lifvet,
en nyck blott af stunden,
en lek blott af tingen?
Ert jag blott en ånga,
den vindarna fånga;
ett ögonblick bunden
i varandets former, —
ett moln, som fördunstar
i luft — och är glömdt?

ELLEN LUNDBERG-NYBLOM.

Ärade husmödrar!

De som köpa utaf
Rosenfors hafregryn och Hafre-Sundhetsmjöl
få alltid full valuta för sina penningar. Tillverkas under läkarekontroll och erhålles uti alla välsorterade speceriaffärer.
Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.
Vördsammast **Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.**

HR
Inreg. Varumärke.

Annie Bellman.

Anna Bergengren.

Andriette Florén.

Anna Grönfeldt.

Maria Jacobson.

Elfrida Larsson.

Maria Lidström.

Hanna Lindberg.

Våra kvinnliga stadsfullmäktige.

SEDAN stadsfullmäktigevalen i landsorten nu äro afslutade meddela vi i dag porträtt af de återstående tjugo stycken kvinnliga stadsfullmäktige från olika delar af landet.

Sofie Lindstedt.

Helena Ljungberg.

Anna Ljungkvist.

Annie Nyström.

Fru *Annie Bellman*, Grenna, som är vald af de moderata, har ägnat sig åt lärarinneverksamhet och ägnar sig nu såsom änka åt samhälleliga intressen.

Fröken *Anna Bergengren* valdes som kvinnornas egen kandidat i Ronneby. Hon är sedan 1908 telegrafkommissarie af femte lönegraden i Ronneby.

Fru *Andriette Florén*, Mariestad, valdes af de frisinnade. Sedan flere år är hon föreståndarinna för Mariestads högre flickskola. Ordförande i stadens F. K. P. R.

Filosofie kandidat *Anna Grönfeldt*, vald af de frisinnade i Umeå, seminarieadjunkt är styrelsemedlem i stadens F. K. P. R.

Fröken *Maria Jacobson*, Uddevalla, har tjänstgjort som folkskolelärarinna i staden sedan 1897, är folkskollärarekårens representant i skolrådet och styrelsemedlem i Uddevalla F. K. P. R., vald af de frisinnade.

Fru *Elfrida Larsson*, Falun, vald af högern, har före sitt giftermål med ingenjör Larsson vid Stora Kopparbergs bergslag verkat som lärarinna vid Elementarläroverken för flickor i Jönköping. Gjort studieresor i utlandet.

Fröken *Maria Lidström*, Östersund, vald af de frisinnade, är sedan 1903 lärarinna vid Östersunds seminarium och ordf. i Östersundsafdelningen af Hvita Bandet.

Fröken *Hanna Lindberg*, Örebro, vald af de frisinnade, har grundat och sköter en strå- och filthattfabrik i Örebro. Är af stadens stadsfullmäktige invald i dess arbetsförmedlingsanstalts styrelse och är styrelsemedlem i F. K. P. R.

Fru *Sofie Lindstedt*, Ängelholm, är vald af de frisinnade. Hon är gift med provinsialläkare A. F. Lindstedt, som samtidigt invaldes på de moderatas lista. Fru Lindstedt är särskildt intresserad af fattigvårdsfrågor.

Fröken *Helena Ljungberg* valdes redan i mars af de moderata i Umeå och omvaldes nu i höst af samma parti. Hon är sedan 1910 ordinarie kassör i Västerbottens läns sparbank och är skattmästare i stadens F. K. P. R.

Fröken *Anna Ljungkvist*, Karlstad, vald af de frisinnade, är sedan 1897 lärarinna vid Karlstads folkskola.

Fröken *Elin Nilsson*, Sundsvall, vald af de frisinnade, är anställd vid stadens folkskolor sedan 1892, kassaförvaltare i Sundsvalls skollofskolonier, ordförande i Hvita Bandet och sekreterare i F. K. P. R:s styrelse.

Fröken *Annie Nyström*, vald af de frisinnade i Söderköping, är sedan 1904 lärarinna vid Söderköpings samskola; är ledamot af fattigvårdsstyrelsen och ordförande i Söderköpings F. K. P. R.

Fru *Marie Louise Olde*, vald af reformpartiet i Marstrand, är föreståndare för telegrafstationen i Marstrand, medlem i styrelsen för Marstrands F. K. P. R.

Fröken *Alma Persson*, som nyligen biograferats i Idun, är vald af de frisinnade i Hudiksvall, där hon är folkskolelärarinna. Är medlem af fattigvårdsstyrelse och skolråd och sekreterare i F. K. P. R.

Fröken *Ida Schmidt*, vald af de frisinnade, har studerat trädgårdsskötsel i olika länder, grundat och föreståt Agdatorps kvinnliga trädgårdsskola i Blekinge.

Fru *Charlotte Sidén*, Skellefteå, är vald å kvinnornas egen lista. Hon startade 1866 en egen affär för modevaror och sybehör, som hon ännu innehar.

Fröken *Karolina Själander*, vald af högern i Gäfle, är sedan 1874 föreståndarinna för Gäfle högre elementarläroverk för flickor och har nedlagt ett allmänt erkändt arbete på flickskoleundervisningens utveckling. Hon grundade på 1890-talet den Kristna Kvinnoföreningen och har varit ordförande i Hvita Bandets styrelse.

Fru *Anna Stenberg* är vald af socialdemokraterna i Malmö. Tillhör därvarande F. K. P. R. och andra sociala och humanitära föreningar.

Fröken *Agnes Söderlund*, vald af de frisinnade Södertälje, är lärarinna vid folkskolan i Södertälje.

Elin Nilsson.

Marie Louise Olde.

Alma Persson.

Ida Schmidt.

Charlotte Sidén.

Carolina Själander.

Anna Stenberg.

Agnes Söderlund.

Öfver **En Million** kronor sparar Sveriges folk årligen genom kemisk tvätt af kostymer, klädningar, kappor, gardiner, draperier, täcken m. m. hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.
Skandinaviens största affär i sin branche.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

Cerebos Salt
förhöjer njutningen af ett läckert bord.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

Våra butiksbiträden.

Några kritiska betraktelser.

NEDANSTÅENDE ARTIKEL företräder en uppfattning om våra butiksbiträden, hvarom nog meningarna torde vara delade. Vi ha emellertid icke velat neka artikelförfattaren att framföra sina åsikter liksom vi naturligtvis skola öppna spalterna för dem, som önska gendrifva hans anklagelser.

EN DAGLIG TIDNING har roat sig med att intervjua en rad af våra förnämsta butiksinnehafvare. Samtalen ha rört sig om moderna affärsprinciper, om bestämda priser, om skyltning, inköp — om litet af hvarje, som kan tänkas stå i samband med ett affärsetablissement i våra dagars Stockholm.

Men förgäfves har jag sökt efter ett ord om biträdena. Hvarför? Tidningen är dock demokratisk, ja, mycket demokratisk, och borde väl ha haft någon plats för "de små". Men kanske har det icke passat i stil med artiklarnas reklamsyfte.

Jag föreställer mig annars, att journalisten och affärscheferna skulle ha haft åtskilligt att säga hvarandra om våra butiksbiträden. Jag menar icke nu i fråga om löner och behandling — fast gudarna veta, att dithörande förhållanden flerstädes borde synas i sömmarna — utan beträffande biträdenas ställning till allmänheten.

I de åsyftade artiklarna gåfvos många höga betyg åt våra butiker, hvilka allmänt betecknades såsom fullt au niveau med de förnämsta i världsstäderna. Jag skall gärna i stort sedt instämma i loforden men kan ej underlåta att också säga något om butiksbiträdena.

Man kan här i Stockholm komma in i affärer, som ligga i strålande belysning, där arrangementen äro smakfulla och praktiska och där man kan få goda varor till så rimliga priser, som begäras kan i detta den permanenta dyrtidens förlofvade land — men där man blir bemött och betjänad på ett sätt, som ställer köplusten på nollpunkten. Gu' bevars — inte menar jag, att man blir hälsad med otidigheter, men det finns affärer — och de äro inte få — där man inte blir hälsad alls.

Handen på hjärtat, ärade läsarinna — har jag orätt? Känner ni inte ofta, hur en köldvåg slår emot er, när ni träder öfver butikströskeln? Ni ser stickande ögon möta er — ska man nu besvära sig igen! — ni ser stela nackar, som inte vilja böja sig till en hälsning, och Gud tröste mig blir ni inte ofta vittne till en stilla flirt eller skvallerstund, som endast under synbarliga misshagsyttringar afbrytes för er skull.

När ni trots allt vågar göra en förfrågan — hur ofta har ni inte fått ett liknöjdt svar, ett kort svar, ja, ett snäsigt, ett ohöfligt svar! Jag öfverdrifver inte — så går det till på många ställen.

Men vi fortsätta. Den sak, som visats, passar er inte (ni kan också vara kinkig med besked!), ni frågar efter något annat i samma väg. Moltyst, men med en ogillande blick tar biträdet ner ytterligare några prof, lägger fram dem på disken och står lugnt och ser på, hur ni i ert embarras blir allt mera villrådig. Inga upplysningar om varorna lämnas, om ni inte själf ber därom, intet ljud öfver läpparna, om det kan undvikas, intet leende på det missnöjda ansiktet.

Jag begär inte, att Stockholm skall vara Paris. Vi kunna inte ta' ner månen. Jag har aldrig tänkt mig att i en svensk affär bli mottagen som i en fransk. Förhållandena äro så olika — i Paris är det kunden, som gör säljaren en tjänst genom att köpa af honom, här är det tvärtom.

När ni för första gången kommer in i en parisisk butik, är det, som om ni aldrig i hela ert lif handlat i någon annan. Nej, se madame! Så *synnerligen* angenämt! Vi kunna inte tänka oss annat än att madame befinner sig vid bästa hälsa. Och hvilket strålande väder! Det var en förtjusande toalett madame bär — det skulle väl inte förunnas oss det sanna nöjet att få leverera några obetydliga små kompletteringar?

Åh, så godt och varmt — ni är ju som hemma hos er, bland edra bästa vänner. Ni slår er bekvämt ned på den stol, man skyndat att sätta fram, och konversationen börjar. Ty detta är intet brutalt köpslående — det är en angenäm sällskapsstund. Under tiden staplas varorna upp på disken. Ni skall se allt — ni skall kunna välja det som passar er bäst, det som är er riktigt i smaken.

Expediten eller expeditrisen ger råd och anvisningar, tillkallar "le patron" eller "la patronne" för att inhämta deras mening och under ett lifligt samtal gör ni ert val. Man försäkrar er, att detta var den största ära, som vederfarits affären, och ni följes till dörren af minst halfva personalen. Och har intet köp kommit till stånd, skiljes ni ändå i bästa samförstånd från biträdet, som trots allt är er vän för lifvet.

Naturligtvis hajar ni till, när ni gått några steg på gatan och kommer att tänka på, att ni inte haft råd att köpa så dyrt eller att ni alls inte behöft ett och annat, som ni tillhandlat er. Men i alla händelser måste ni med sympati tänka på, hur förekommande vänligt och älskvärdt ni blifvit bemött.

Visst har äfven Stockholm goda butikssäljare och försäljerskor — framför allt de större affärerna. Men också allt för många af det andra slaget. Vi äro i gemen trumpna, tunga, trögtänkta. Det långa mörkret binder väl våra sinnen, tänker jag. Och blodet flyter sakta. Vi äga inte fransmännens lifliga uppfattning och naturliga begåfning, icke hans förmåga att afläsa en annan människas tankar och leda dem efter behag. Men en lugn trygg vänlighet borde vi kunna kosta på oss.

Detta är något för våra affärschefer att tänka på. Stora slipade rutor, strålande lampor, moderna, eleganta inredningar, allt detta är bra och det behöfs i konkurrensen. Men i det lysande skalet fordras kärna. Det kräfves vänliga leenden, beredvillighet, uppmärksamhet — det kräfves i våra affärer den hemtrefnad, som endast väluppfostrade och för sin verksamhet intresserade människor kunna skänka.

Med ett ord: det kräfves goda försäljare!

ENTRE-DEUX.

Årets tolf kapitel.

Täflingsämnet för mars månad lyder:

Veckodagarnas Krona.

Ett kapitel om söndagens bästa utnyttjande.

Ämnet är heltvisst af stort intresse, hvarför vi hoppas på ett lifligt deltagande från läsekretsens sida. Täflingsskrifterna, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikeltäfling,* måste vara inlämnade till redaktionen af Idun *senast den 31 Januari 1911.* För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns marsnummer.

Stockholm den 1 januari 1911.

Redaktionen af Idun

Blacken.

Af **O. Hj. Eriksson.**

"Och när som himmelens klockor börja slå,
och vi för domen stå å!
Och när som himmelens klockor börja slå,
och vi för domen stå -- — —"

SÅNGEN STANNADE utaf midt i strofen. Afbrottet föranleddes däraf, att husmodern kom in. Halsduken hade hon djupt neddragen öfver pannan. Det såg ut, som om hon ville skydda ögonen för skenet af den osande fotogenlampan, som hängde i taket. I handen bar hon kvällsmjölkbyttan. Katten kom jamande fram ur spiselvrån och gned sig mot matmoderns ben. Och då kvinnan ej låtsades se honom, spände han klorna i kjolen och kraf-sade.

Mor Britta snöt sig eftertryckligt i förkläds-snibben, gick fram till spiseln och kastade ett vedträ på glöden. Men katten snodde fortfarande jamande framför hennes fötter.

— Hör du, Britta, ge mej en half till! Det finns väl kvar i flaskan — — —

Mor Britta snöt sig ännu en gång, och så gick hon bort till sängen, där hennes man låg påklädd ofvanpå sängkläderna och hvilade. Sedan han gifvit sina order angående klämmen, började han på nytt gnola melodin till den visa, som han sjungit vid hustruns inträde. — Mor Britta tog från stolen framför sängen, där mannen låg, den tomma kaffekoppen, gick bort till spiseln och fyllde den till hälften med kaffe, lade i en sockerbit och rörde noggrant om med skeden. Sedan tog hon ur skåpet en halfstopsbutelj och slog ur densamma några droppar i kaffet. Mannen iakttog henne noggrant. Då han icke fullt gillade hennes sparsamhet vid brygden, sade han:

— Åh, var int' så snål, Britta! —

Gumman harklade sig. Men ändå var rösten tjock, när hon svarade:

— Jag trodde du skulle spara en bit tills i morgon, för å kunna ge — — — Holmström en kläm. —

Hon hade varit på väg att nu såsom alltid annars säga rätt och slätt *slaktarn.* Men af okänd anledning hade hon i hast fått motvilja för det ordet och sade namnet i stället. Mannen hindrades tydligen icke af några skrupler att nämna Holmström vid hans yrkesnamn. Med ett bryskt tonfall svarade han därför:

— Slaktarn! — — — Ge den busen brännvin för att han far å med Blacken för 50 kronor! Nej, en spark i ändalykten skall han få — — —

Han hade nog tänkt säga åtskilligt mera, men gumman kom fram med koppen i hand. Mannen reste sig på armbågen och tog koppen i vänster nypa och drack med välbehag den mörkbruna vätskan. Han sög begärligt i sig, hvad som stannat kvar i de yfviga mustacherna, synbarligen tillfredsställd med brygdens spritstyrka. Gumman slog sig ned på stolen framför sängen och blef sittande med fatet till kaffekoppen i ena handen. Med den lediga näfven snöt hon sig på nytt, innan hon sade:

— Att du kan lämna Blacken, Johannes —! Orden drunknade i en snyftning. Mannen dröjde med svaret. Till sist sade han:

— Ja, herre gud, hvad kan vi göra! Nog har han tjänt ut alltid — — — och en vinter till i timmerskogen med Blacken, det går inte, det vet du, Britta — — — Vi är' ju förstås utslitna bägge två, både Blacken och jag, men får jag ett yngre djur, och gikten håller sig borta, får väl jag försöka att hålla ihop ännu några vintrar. — — — Hör du, Britta, ge mej några droppar rent! — Det senaste yttrades i hviskande ton för att inte

Hvarje husmoder bör prenumerera på Barngarderoben Pris för helt år 3 kr.: halft år kr. 1: 60. Lösnummer 30 öre. **Hvarje sömmerska likaså. 12 häften årligen.**

PERLSALT. Absolut rent och fuktfritt. A.-B. FUKTFRITT BORDSALT, Sundbyberg.

farmor, som satt vid bordet och matade två ungar med gröt och mjölk, skulle höra det. Då Britta icke gjorde min af att efterkomma uppmaningen, tillade mannen urskuldande:

— Jag får ibland ett så konstigt vattusug under bröstet. — — — Jag måste beställa efter ett paket sundhetssalt igen. —

Britta lät synbarligen öfvertyga sig af detta nya skäl och tog på nytt koppen och gick till skåpet. Då hon återkom till mannen, sade denne tyst:

— Smaka först du, Britta! Du kan behöfva litet mod du med! — Och gumman lydde. Men det var bara en liten klunk hon sväljde. Så ruskade hon på hufvudet och ryste:

— Hu! Det var otäckt starkt!

Mannen inmundigade resten och räckte därefter stillatigande koppen till gumman, som slagit sig ned på sängkanten. Hon tänkte tyst för sig själf, där hon satt. Emellanåt strök hon med handens afvigsida bort tårarna, som alltjämt trängde fram. Slutligen mumlade hon:

— Jag sörjer Blacken nästan som om han vore en människa. — Då mannen ingenting svarade, tillade hon med en frågande blick:

— Holmström kanske börjar köra och slita honom? Kanske han rent af byter bort Blacken, så han till sist kommer i tattarehänder? — Då blef mannen med ens röd i synen af ilska och sade bestämdt:

— Jo, han skulle försöka! Så sant som jag heter Johannes Hedberg, gör jag inte då korf af slaktarn! — Lugnare vidtog han:

— Nej, ackordet är: 50 kronor kontant, gå lös i grimman till kyrkplatsen, en smärtfri död och sen i korfhackningsmaskinen. Och f-n och Johannes Hedberg tar Holmström, om han inte håller ord! Visserligen är jag bara en fattig arrendator, men de här näfvarna — han knöt ena handen och skakade den på prof framför hustruns näsa — de ha lyft för många stor-furu-stockar för att inte rå på hvilken slaktare — — —

— *Go*-kväll! — Genom dörren trädde tyst en äldre man, och samtalet mellan de äkta makarna afbröts. De ludna hänskorna hade förtagit ljudet af den inkomnes steg, så att de innevarande icke märkt hans inträde, förrän han hälsade.

— 'Sing! — svarade husbonden från sängen. Jaså, du är ute och rör på dig, Nirs-Ola! — Sätt fram en stol, Britta!

Den som kallades Nirs-Ola var en äldre gråhårig man med ett groft, väderbitet ansikte. Ena ögongloben var borta, och det halft igenfallna ögonlocket gaf åt det mindre sköna ansiktet ett härjadt utseende. Han satte sig tyst på stolen, tog sig en försvarlig mullbänk och såg plirande med det friska ögat bort öfver till sängen och grannen.

Britta fick brådt med att rusta i klaffen med rena kaffekoppar och sockerklippning. Sedan förberedelserna voro undanstökade, slog hon i och gick fram till Nirs-Ola med brickan:

— Ska' dä vara en kopp?

— Ja, det är visst sent, svarade den enögde och sneglade bort till bordet, där åldmor just slutade upp med matningen af ungarna. Orden utgjorde på samma gång en höflighetsfras och en påminnelse åt arrendatorshustrun, som ej var barnfödd här, om landets sed att låta kaffepannan kallna, sedan kvällsgröten var färdig.

Britta Hedberg svarade urskuldande:

— Det är bara farmor, som matat barnen. Vi ha inte ätit gröten än. — Under tiden tog Nirs-Ola ut mullbänken med sitt krökta pekfinger och lade den på golfvet bredvid stolen, sedan han druckit och tackat, sade han, i det han sköt kattskinnsmössan något bakåt:

— Lars-Oskars-Märta talte om att Blacken skulle iväg i morron. —

Yttrandet framkallade synbart förstämning. Efter en grundlig harkling svarade Johannes:

— Ja, det är nog inte bättre än så. — Och så blef det tyst igen.

— Kanske jag får bju' på en half, sade slutligen husbonden, dragande på målföret.

— Jaa, men inte ska du bestå för min skull, svarade Nirs-Ola säfligt.

Britta hade vid mannens fråga sett stint på Nirs-Ola, och denne såg, halft brydd öfver hennes närgånget granskande blick, ned i golfvet med sitt friska öga. Husmodern hade tydligen väntat ett afböjande svar. Men då detta uteblef, slog hon upp kaffe i två koppar, torkade af bordet, där ungarna sölat, och satte fram brickan. Johannes steg upp och hämtade buteljen, och så satte sig de två männen till bords och bryggde sina kaffegökar. — Medan de skålade och drucko, silade Britta upp kvällsmjölken och satte upp trågen på pinnar i mjölkskåpet, därvid icke bortglömmande att gifva katten hans beskärda del. Under arbetet kastade hon då och då en blick bort öfver till männen vid bordet.

På Johannes Hedberg, som smuttat betydligt förut på aftonen för att hålla kuraget uppe med anledning af den på dagen gjorda hästaffären, verkade den sista göken en forceradt glad sinnesstämning, och den i hvardagslag så tyste och allvarlige mannen blef öppen och skämtsam. Han lade märke till sin hustrus förstulna ögonkast och sade till sin kamrat:

— Britta trodde visst att I var "Norgrenare", Nirs-Ola! — Den tilltalade låtsade dock icke höra anspelningen.

Händelsen var den, att en "väckelse" härjade i bygden. Och det sades, att den gamle syndaren och slagskämpen Nirs-Ola Björk gått i själsbekymmer den sista tiden och blifvit läsare på gamla dar. Däraf kom sig Brittas förvåning öfver att han tackade i stället för att, som hon väntat, afböja göken och hålla en straffpredikan öfver brännvinssuperiet. Väckepredikanten hette Norgren, och de väckta kallades Norgrenare.

— Ja, egentligen gick jag hit för att ta ajö af Blacken, utlät sig Björk, sedan han tömt sin kopp. Det är länge sedan han var fålsing nu. Jonas, pojken min, och Blacken äro jämnåriga.

— Hm! Ja, vi gå väl i stallet då, sade Hedberg. — Och så drog han fram bordslådan och stoppade några brödbitar i bussaronen, tände stalls-lyktan och gick mot dörren. Britta hade satt sig och kämpade mot gråten. Björk gick fram och tog henne i hand och sade:

— Tack för trakteringen, Britta! — Då han såg huru rörd hon var, höll han litet längre än nödigt hennes magra hand i sin valkiga näfve och tillade tröstande:

— Ja, vi ska allihop bli korf, som Blacken. Och snart är det kanske vår tid. — Han försökte sig på ett kort skratt af tillfredsställelse öfver sitt lyckade skämt. Men mor Britta svarade icke. Hon drog hastigt tillbaka handen och satt fortfarande tyst, väntande att männen skulle aflägsna sig.

Sedan de gått ut, sade farmor, där hon satt och klädde utaf ungarna:

— Bedröfligt, att ingenting kan göras här utan att det blir supkalas! — — —

Britta bet utaf gumman hvasst:

— Nog kan I väl unna Johannes att friska upp bloden med en kläm! Och hvad det beträffar: "supkalas", så inte vet jag att det är sed här i gåle. Och inte behöfver I frukta för Johannes. — — — Jag har inte sett honom lifvad på den dag jag minns.

— Nej, du var fram till kyrkan, du, två år sen om midsommar, då Lars-Oskar bet fingret af Nords-Kalle och Karlssons-Eva fick li-årfvet i låre. Han var ingen kostföraktare den gången, man din! Han var nödd ge Karlssons-Eva fem riksdaler och göra knäfall da'n därpå för att hålla länsman från huse. — Gumman bröt af tvärt, viss om att vara den segrande i dispyten.

Men hon bedrog sig.

Mor Britta tog i med höjd röst:

— Ja, det är så likt gammalfolket att tröska på fjolårs sänghalm — — — Och sitt eget kött och blod se'n! — — — Och det där li-årfvet har jag fått äta upp så många gånger nu, att I kunde börja med räfsan snart eller nå't annat tillhugge — — — Det är väl så'na där kristliga omdömen I lär på mötena hos Karlssons, kan jag tro. —

Farmodern svarade ej, men hon suckade. Eljes kunde nog Britta, sonhustrun, ge på sin man rätt bra, men så snart gammalmor vågade sig på en anmärkning, tog det eld i Britta. — — —

— Hm — hm — hm — hm! Blacken humrade, när han hörde steg af husbonden. Men då han såg Nirs-Ola i sällskapet, slog han upp hufvudet och riste det några gånger så att de många små bjällrorna, som voro fästa i grimmans käkband, pinglade i fortissimo. Till sist lät han höra en föraktfull fnysning.

Husbonden tog från barmen brödbitarna och räckte fram en och en. För hvar gång hästen nafsade till sig en brödbit, gaf han husbonden en vänskaplig puff.

Det var nu i mellandagarna, och Blacken, som stått på stall hela julen, var uthvilad och lekfullt yster, trots sina 25 år. Likare häst hade icke funnits i Hedberget under sista mansåldern. Och det ville icke säga så litet i en by med 10 grannar, där hästar och timmerkörning var det stående samtalsämnet från Anders i mäss, då afverkningskontrakten skrefvos under, och till påsk, då sista stocken skulle vara framforslad till vattendraget vid bot af 2 kronor för hvarje i skogen kvarliggande stock eller kvarlämnadt påstämpladt träd.

Det hade gjorts många och ihärdiga bemödanden att få starka timmerhästar i byn. Malå-Karlsson hade köpt Renviks-Antons stora halfardenner och gifvit sig själf ett tyst löfte att stuka Johannes och Blacken. Försöket utföll icke bra. Snarare kunde man kalla det ett snöpligt fiasko. Ty ardennern snubblade i drifvorna och dråsade ned genom vägen, om denne var aldrig så väl tillkörd. Blacken gick däremot som en ripa på till och med den mest primitiva stegväg, och då han drog lass, sträcktes hans eljes lubbiga kropp ut som en rem, och hela hästen blef bara senor, ben och smidiga tag. Ardennern, som var mycket större till växten, kröp däremot ihop med alla fyra fötterna och sköt rygg som en katt, då lasset skulle iväg. Profkörningen under timmersäsongens första dag hade åsetts af hela byn. Sedan basvägen genom gemensamt arbete var färdig, hade samtliga körare och huggare samlats i klunga på Malå-Karlssons aftextade ackords skifte och dels öppet, dels i smyg bakom skyddande träd, åsett huru den dyre ardennern skulle klara det första lasset. Försynta och diskreta hade de äfven, alla grannarna, så obemärkta som mögligt dragit sig bort, då eländet pågått en stund. Endast Jo-Nirsa-Kalle, som aldrig hade haft tand för tunga, hade ropat:

— Ptro, ptro! Hör du Karlsson! Byt bort den där hästen för en svart hund! Och skjut hund sedan! —

(Forts.)

PÄRMAR
till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisision och likvid i postanvisning insändes.

Salamander alla sorter.
Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—
MÄRKE SALAMANDER

Svenska dopnamn.

ÄFVEN DOPNAMN ha sin lilla historia. Denna historia har också sitt intresse. Hon ger på sitt sätt en bild af olika tider och folk. Och hon kan meddela en kunskap, som bidrager till att föräldrar gifva, såsom sig bör, åt sina barn dopnamn, som ha en betydelse, äro nationella och goda. Man har undersökt äfven denna sida af kristenhetens historia, den kristna namngifningen, från äldsta tider intill den närvarande. Här några uppgifter från denna undersökning.

Kristendomen öfvergick snart till och fick sitt egentliga hem hos de gotiska och romerska folken. Vi ha därför främst att akta på namngifningen hos de kristna bland dessa folk. Vi finna då, att det till en början icke gafs i dopet några särskilda kristna namn. När någon öfvergick till kristendomen och genom dopet upptogs i församlingen, behöll han det borgerliga namn, han förut bar. Och när de läto döpa sina barn, fingo dessa alldeles samma slags borgerliga namn, som förut varit i bruk. De uppkallades efter fäder och anförvanter eller fingo andra nationella namn. Ganska ofta voro dessa namn bildade af namn på de hedniska gudarne. Många kristna hade därför sådana namn som Apollonius, Heraklius, Serapion, Hermas, m. m. Med anledning däraf är det, som man gjort det betecknande uttalandet: "Martyrerna gingo till döden, emedan de vägrade att offra åt gudar, hvilkas namn de själfva buro". Hvad namngifningen beträffar följde de kristna helt och hållet den borgerliga seden i sitt land. De fästade intet afseende vid det yttre namnskicket. Det var dem nog att ha det namnet "kristen". Inga bibliska namn upptogos. Enda undantaget är det, att man bortåt 300-talet någon gång finner en kristen uppkallad efter någon af de båda apostlafurstarne Petrus och Paulus. Men dessa namn hade ingen främmande form och klang, utan kändes som inhemska. Däremot hör man vid den tiden ingen kristen nämnas med andra apostlanamn. Och namn ur Gamla Testamentet upptogos alls icke, emedan dessa, som tillhörde semitiska språk, kändes såsom främmande och barbariska.

Vid år 400 har namnseden börjat att ändra sig. Man finner då, på samma gång den gamla namngifningen fortfar, att det är kristna, som icke blott kallas för Petrus och Paulus utan också kallas för Johannes, Andreas, Simon, Maria och andra namn ur Nya Testamentet. Därjämte är det sådana, som blifvit uppkallade efter berömda kristna från äldsta tid eller från samtiden, hvilka man höll för heliga. Sådant uppkallande efter martyrer och heliga skedde till en början i den afsikt, att barnen efter deras exempel skulle vinnlägga sig om dygd och goda gärningar. Längre fram, under tilltagande helgontjänst, gaf man i dopet barnet namn efter något helgon, på det att barnet i detta helgon skulle finna skydd och hjälp. Men på samma gång fortfor också uppkallandet efter anförvanter. Med folkvandringen inkom i de romanska länderna en mängd germanska namn. Dessa jämte namn från romerska tider samt helgonnamn ha sedan intill senare tid blifvit använda som dopnamn i den katolska kyrkan. Från gammaltestamentliga namn afhöll man sig nästan helt och hållet i västerlandet. Det är först med kalvinismen och sålunda i den reformerta kyrkan som man oftare upptagit namn från Gamla Testamentet.

När kristendomen kom till de germanska folken och därmed till vårt folk, handlade man på samma sätt som förut i romerska riket. Man uppkallade vanligen på gammalt sätt efter anförvanter, stundom också efter helgon. De första kristna i vårt land bära vanligen rent svenska namn. Somliga bära dock namn efter helgon. Det är dock icke efter hela skaran af helgon som man uppkallar utan blott efter vissa, som här i norden blifvit kända och kommit till ära. Dessa helgonnamn antogo vanligen med tiden en svensk form. Man kan därför säga, att *rätta svenska dopnamn äro våra rent nationella namn och helgonnamn, som blifvit till formen försvenskade.*

Under tidernas lopp ha emellertid en hel mängd främmande namn blifvit hos oss upptagna och brukade som dopnamn.

Genom långvarig tysk inflyttning ha en stor mängd tyska namn inkommit, som nu, emedan de länge varit i bruk och äro besläktade med våra egna, kunna anses som nationella. Hos allmogen, som troget uppkallade efter förfäder, förekommo dock knappt några tyska namn, sådana som t. ex. Berta, Ida, Matilda, förr än fram på 1700 talet. Och ännu mindre andra utländska namn.

På 1700-talet inkommo hos de högre klasserna en skara franska namn och namnformer. Dessa klasser äflades då att efterhärma allt franskt och vara så fransyska som möjligt.

Från senare delen af 1800-talet ha engelska namn i mängd blifvit upptagna och undanträngt andra. Såsom förut det franska har nu det engelska blifvit förnämt och efterapas osjälfständigt och smaklöst.

Men därjämte har man också upptagit namn från allehanda folk och språk, romanska, finska, ryska, österländska och nyss till och med japanska. Och på köpet har man stundom bildat namn af egen fabrikation, som äro utan all rimlighet. Det har uppstått en bedröflig röra, där det nationella nästan gått under. Det är också illa handladt att taga till sådana namn, att barnen, såsom stundom sker, måste blygas för de namn de fått.

En viss reaktion har det varit under senare år. Man har haft en känsla af att man borde vara nationell i namngifningen. Men då har man ofta valt norsk-isländska former i stället för svenska. Man har t. ex. valt de främmande formerna Einar, Yngve, Astrid i stället för de svenska formerna Enar, Inge, Estrid.

Felet har varit, att man icke fått någon ledning och kunskap om svenska dopnamn. Och detta har åter berott därpå, att undervisningen hos oss är riktad på det utländska och så ofta förbigår det inhemska och nationella. Därmed har helt naturligt följt, att såsom man i öfrigt har förbisett vårt eget och det arf vi fått att förvalta i borgerligt och kyrkligt hänseende, så har man äfven förbisett, hvad vi äga i detta speciella fall, våra svenska namn.

Det bör tydligen vara så, att svenskar skola bära svenska namn och därpå igenkännas af sina egna och af främmande hvarthelst de komma. Utländska namn måste inge både den ene och den andre den förmodan, att de som bära dem icke äro svenskar eller af svensk härstamning.

Emedan det nu från gammal tid hos alla kristna folk varit sed att som dopnamn välja nationella namn och helgonnamn, följer härmed *en lista med ett urval af rent svenska namn och försvenskade helgonnamn.* Den rekommenderas till damernas beaktande. Åtminstone något eller några namn torde där finnas, som de kunna gilla och använda. Kanske skall den synas många främmande och osmaklig. Och om så sker — hvad tyder det på?

Namnlista.

Mansnamn.

Agne.	Faste.	Håkan.	Seved.
Alf.	Filip.	Inge.	Sigbjörn.
Algot.	Folke.	Ingebjörn.	Sigbrand.
Alle.	Folkmar.	Ingeman.	Sigge.
Alrik.	Folmar.	Ingemar.	Sigmund.
Ambjörn.	Folkvid.	Ingemund.	Sigsten.
Amund.	Frenne.	Ingevald.	Sigvar.
Anders.	Fride.	Ingevast.	Sigvald.
Anund.	Fridmund.	Ingel.	Sigvard.
Are,	Frömund.	Ingeld.	Sigvid.
Arild.	Frövid.	Ingmar.	Sjunne.
Arnald.	Frösten.	Ingulf.	Stefan.
Arne.	Georg.	Ingvald.	Sten.
Arnulf.	Germund.	Ingvar.	Stenkil.
Arvast.	Gisle	Ingvard.	Sune.
Arvid.	Greger.	Ivar.	Svante.
Asger.	Gude.	Jan.	Sven.
Asmund.	Gudlef.	Jeppe.	Svening.
Assar.	Gudmar.	Jon.	Sverker.
Asser.	Gudmund.	Johan.	Tage.
Axel.	Gullek.	Joar.	Tolf.
Bengt.	Gunnar.	Jule.	Torbjörn.
Bertil.	Gunne.	Karl.	Torbern.
Birger.	Gunulf.	Kjell.	Tord.
Birge.	Gustaf.	Klas.	Tore.
Bjerne.	Göstar.	Knut.	Torgils.
Björn.	Göran.	Krister.	Torkil.
Bo.	Göte.	Lage.	Torsten.
Botulf.	Götmar.	Lars.	Torulf.
Botvid.	Götrik.	Lindorm.	Toste.
Bror.	Hagbard.	Linnar.	Troed.
Brune.	Haldan.	Magne.	Trotte.
Brynjulf.	Haldor.	Matts.	Truls.
Bryngel.	Hakon.	Måns.	Trygge.
Brynte.	Halsten.	Mårten.	Tune.
Börje.	Halvard.	Nanne.	Ture.
Dag.	Harald.	Nils.	Tuve.
Dan.	Helge.	Olof.	Tyke.
Elf.	Heming.	Ored.	Tyrgils.
Elfver.	Hemming.	Otte.	Törne.
Elif.	Herlef.	Paul.	Ubbe.
Elof.	Herlog.	Pål.	Uffe.
Emund.	Hermund.	Povel.	Ulf.
Enar.	Hilde.	Per.	Une.
Enevald.	Hildemar.	Peter.	Unne.
Erik.	Hjalmar.	Ragnar.	Vaste.
Erland.	Hjelmer.	Ragnvald.	Virik.
Erling.	Holger.	Ramund.	Åbjörn.
Esbjörn.	Holmsten.	Ragnmund.	Åke.
Esbern.	Holmvid.	Rolf.	Öjer.
Eskil.	Hufvud.	Rörik.	Östen.
Evard.	Huge.	Sante.	

Kvinnonamn.

Agnes.	Gerdika.	Ingemod.	Neta.
Agneta.	Gerhild.	Ingerid.	Nilla.
Anna.	Gertrud.	Ingrid.	Olug.
Arna.	Gudni.	Ingerun.	Paula.
Arnfrid.	Gudrid.	Johanna.	Paulina.
Arnhild.	Gudrun.	Julfrid.	Pella.
Barbro.	Gulla.	Kalla.	Pernilla.
Bengta.	Gunborg.	Katarina.	Petronella.
Birgitta.	Gunhild.	Kari.	Ragna.
Bolla.	Gunilla.	Karin.	Ragnborg.
Bothild.	Gunna.	Karna.	Ramborg.
Boel.	Gunnur.	Kajsa.	Ragnfrid.
Brita.	Gunvar.	Kitta.	Ramfrid.
Börta.	Gurild.	Kjella.	Ragnhild.
Cecilia.	Gustava.	Kristina.	Rangela.
Cilla.	Greta.	Kersti.	Rangel.
Cissa.	Gyrid.	Kerstin.	Sanna.
Cissela.	Görvel.	Lena.	Signi.
Clara.	Göta.	Lina.	Sigrid.
Dagni.	Götilda.	Lisa.	Siri.
Disa.	Hanna.	Lisbet.	Sofia.
Dorotea.	Hamfrid.	Lona.	Stina.
Dora.	Hemfrid	Lucia.	Stava.
Dordi.	Helena.	Magnhild.	Syster.
Efrid.	Helga.	Malmfrid.	Thekla.
Elva.	Hild.	Magdalena.	Torborg.
Elin.	Hilda.	Magda.	Torhild.
Elna.	Hildegerd.	Mali.	Torun.
Ellika.	Holmfrid.	Malin.	Torvi.
Elisa.	Hulda.	Malena.	Tova.
Elsa.	Inga.	Maria.	Tyra.
Engela.	Ingeborg.	Maja.	Tyri.
Estrid.	Ingefrid.	Mia.	Ulfhild.
Filippa.	Ingegerd.	Margareta.	Una.
Fina.	Ingela.	Margit.	Unna.
Frida.	Ingerd.	Märta.	Valborg.
Fridni.	Ingjel.	Nanna.	Vendela.
Gerda.			

A. KJÖLLERSTRÖM.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till ***Expeditionen af Idun, Stockholm,*** erhålles inom Sverige ***portofritt:***

Idun 1892	2: —	Iduns julnummer 1894	0: 20
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1906 (utan julnummer, n:r 25 o. 52 felas)	3: 50	Iduns juinummer 1904	0: 30
Idun 1907 (med julnumret)	4: —	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns jnlnummer 1909	0: 75
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1910	1: —

LÄS!

Våra hem och arseniken.

MÅNGA FAROR lura på den obeväpnade lifsvandraren och kanske är den lyckligast, som icke anar dem.

En af de tystaste och lömskaste är arsenikfaran, och många äro också de, hvilkas dagar skuggas af fruktan för den osynlige fienden. Lik en ond fé kan den ta många skepnader: när man söker den i tapeterna sitter den i linoleum-mattan, och när man bränner sängfilten, finns den i ylleblusen eller leksaksbjörnen. Har man först börjat lystra nervöst vid ordet arsenik, då slår det inte fel, att det kommer att möta en öfverallt i tidningar, i bref och samtal. Det blir arseniknotisen man minns af den stora 8-sidiga tidningens hela text, förgiftningshistorien man minns bland alla nyheter man hörde på kafferepet och raden om arseniken i förmakstapeterna man minns ur det långa brefvet man nyss erhöll.

Helt naturligt kommer man då därhän, att man som en bekymrad insändarinna i bref till redaktionen "undrar om det hem, hvilket vi försöka på alla sätt göra vackert och angenämt för våra kära, i stället bereder dem ohälsa". Vår korrespondent tillägger: "tanken är ju förfärande, ty allt kan ej undersökas", och fortsätter så: "hur är det med viyellan, med shetlandströjorna o. s. v."

Med anledning af brefvet ha vi vändt oss till innehafvaren af Kemiskt-tekniska byrån, handelskemisten ingenjör John Landin, som lämnat oss en del upplysningar, hvilka vi här återge.

Många människor lugna sig vid tal om arsenikfaran med tanken på "kontrollen", men hvad som menas därmed har man mycket litet klart för sig. Undersökning af arsenikhalten i sådana varor, som försäljas, är emellertid icke obligatorisk, och högst få handlande låta undersöka sina varor, innan de försäljas. De anse att det blir för dyrt och nöja sig med sina leverantörers försäkringar, att varan är arsenikfri. Konstaterar däremot köparen vid en undersökning, att varan innehåller mer än den tillåtna arsenikmängden, kan han stämma handlanden, och köpet går tillbaka. Mängden af tillåten arsenik bestämmes detaljeradt i giftstadgan, som utgifves af kgl majestät. I den nya stadgan har som bekant den tillåtna giftmängden ökats, stundom till fyra, ibland ända till åtta gånger den förutvarandes storlek. Då den emellertid är upprättad enligt utlåtande af medicinalstyrelsen, vill man tro att gränsen för det tillåtna bör noga sammanfalla med gränsen för det oskadliga. Arsenik verkar emellertid mycket olika på olika personer. Friska normala människor falla väl sällan offer för arsenikförgiftning annat än i särskildt provokanta fall. Men de, som äro särskildt känsliga för arsenik eller eljes nedsatta till krafterna, kunna, som vi alla veta, ta allvarsam skada af arsenik. Det är arsenik i gasform som egentligen är farlig, och däraf följer, att ju större dunstyta det giftiga föremålet har, ju större är risken. Däraf faran för tapeter. Förr voro de gröna de misstänkta, nu förekommer arseniken oftast i de brunröda. Man bör akta sig för att klistra nya tapetlager öfver det gamla, klistret frigör om svampar däri uppstå — och det kan vara en förträfflig härd för sådana — möjligen förefintlig arsenik i form af arsenikväte. I linoleummattor finnes ofta arsenik, då de jordfärger, som användas vid beredningen, i sig själfva äro arsenikhaltiga. Så länge mattan är ny, bindes emellertid arseniken af den påstrukna oljan eller fernissan; först när det skyddande lagret är afnött, kan mattan bli farlig. Man bör därför se till att linoleummattor, särskildt i sofrummen, som främst böra skyddas, äro väl oljade och fernissade.

Att arsenik ofta förekommer i ylle säges bero på att de australiska och argentinska farmarna tvätta sina får med arseniklösning för att bevara dem för ohyra. Ullfibern tar upp giftet liksom det tar upp färg bättre än andra stoffer, men genom grundliga tvättningar kan man aflägsna det till största delen. Tvättbara ylletyger, såsom viyella, äro därför bättre äfven ur arseniksynpunkt.

Som synes af dessa af fackmannen lämnade upplysningar, väntar man af allmänheten, att den så godt den kan skyddar sig själf för arsenikfaran och lämnar åt det individuella temperamentet att antingen slå bort farhågorna eller iaktta den största försiktighet. I det senare fallet stå ju de auktoriserade laboratorierna för arsenikprof till vår tjänst.

Men icke som en ros ...

Legend, berättad af **Harald Wägner.**

FRANSMAKAREN HERODIANOS var den frommaste af alla, som bodde i hans kvartér, ja han var troligen den frommaste af alla fransmakare i det syriska Antiokia. I hvarje fall öfverträffade han i detta afseende vida sandalmakaren Dioskurides, som bodde i huset bredvid. Det sade alla som voro bosatta vid samma gata. Dioskurides brukade nämligen bedja endast en gång om dagen, men Herodianos bad alltid tre gånger, när han gjort en frans färdig, en gång för fadern, en gång för sonen och en gång för den helige ande. Och när han fullbordat en tofs af tunga guldtrådar, en sådan som biskoparna buro på sina mantlar, och för hvilka han erhöll fyra drachmer, brukade han alltid bedja nio böner, nämligen tre för hvar och en af den heliga treenighetens personer. Herodianos gick dessutom ofta i Herrens tempel. Oftast gick han till det forna Artemistemplet, som nu var renadt från all hednisk styggelse och prydt med ett gyllene kors. Det kallades nu de heliga fem sårens kyrka. Dit gick han, emedan han själf hade flätat de gyllene fransar, som prydde Guds heliga moders mantelfåll. Och för hvar gång Herodianos gick dit, såg han, att den heliga jungfruns bild log emot honom. Då kände han sig uppfyllas af omätlig glädje. Ty han förstod, att den eviga fördömelsen aldrig kunde drabba den, som i kärlek och ödmjukhet tvinnat fransar till jungfru Marias bild i de heliga sårens kyrka och bedt nio böner för hvar frans.

Herodianos plägade äfven fasta och späka sig om fredagarna. Han påtog också den dagen en tunica, som invändigt var försedd med små nålar. Detta gjorde han för att erinra sig frälsarens pina och död.

Herodianos visste mycket väl, att sonen icke blott, såsom de otrogna påstodo, var af lika, utan t. o. m. af samma väsen som fadern, ty detta hade biskopen sagt, till hvilken han hade sålt en purpurtofs mot en flik af aposteln Petrus' mantel. Denna mantelflik satte Herodianos mycket värde på. Han hade också på sitt bord en liten staty af lera, som föreställde den grekiske guden Hermes, med den staf, som han har i handen, då han enligt hedningarnas föreställning ledsagar de dödas skuggor till Hades. Emedan guden var så vacker, trodde Herodianos, att den föreställde Kristus, förande de döda till himmelen, och han betraktade alltid denna staty, när han ville erinra sig jordelifvets fåfänglighet och det eviga lifvets sällhet.

Den gamle hade en ung och vacker dotter, som hette Lampsake, hvilken hans hjärta älskade mäst af allt näst Gud och den heliga jungfrun. Kanske älskade han förut sin dotter mest, men så småningom insåg han det orätta häruti och sedan älskade han Gud mera.

Lampsake var mycket skön och hon kunde dessutom spela på flöjt mycket skickligt. Men emedan detta är syndigt, förbjöd Herodianos henne det, och sedan spelade hon icke mera, så att han hörde det. Men hon brukade stundom spela för skatteindrifvaren Zonaras, som älskade henne. Lampsake var icke så from som hennes fader.

Omsider hände det, att Herodianos blef blind. Gud beröfvade honom synen, emedan han ville pröfva hans fromhet. Herodianos insåg mycket väl detta, och när grannen Dioskurides uppmanade honom att uppsöka trollkarlen Serapion, som botade blinda med sin spott liksom Jesus hade gjort, nekade han, ty han förstod, att Serapion var besatt af djäfvulen. Då hånade Dioskurides honom och spådde, att han skulle dö af svält om Herodianos var mycket fattig, men han förtröstade på Gud och sörjde mest öfver att han icke kunde få se Guds moders bild i de heliga fem sårens kyrka.

Men Lampsake sade till sig själf, då hennes fader blef blind. Nu vill jag gå till Zonaras och spela för honom. Sannolikt kommer han då att gifva mig penningar. Han skall också få allt hvad han vill af mig. Om jag icke gör detta, komma vi att svälta ihjäl. Men hvar söndag vill jag tända ett ljus för den heliga jungfruns bild och skänka allmosor till de fattiga, på det att min pina icke må blifva alltför stor, när jag är död.

Och Lampsake älskades af Zonaras och af andra män och de gåfvo henne penningar. Men den blinde trodde, att hon skaffade sig bröd genom att sälja blommor och fikon vid cirkus och han var lycklig och prisade Gud.

Men Lampsake var icke lycklig. Då hon gick hem, plägade Dioskurides ofta smäda henne, emedan hon var hetär. Det bodde många hetärer vid den gatan, men han smädade henne, emedan hon icke ville skänka sig åt honom. Dioskurides var gammal och smutsig och mycket girig.

Herodianos bad oaflåtligen till Gud att han skulle få sin syn igen. Och efter två år uppenbarade sig den heliga jungfrun för honom i en dröm och lofvade att uppfylla hans bön. När morgonen gryr, skall du få din syn igen, sade Guds moder till honom.

Glädjestrålande omtalade han detta för Lampsake, när hon kom hem. Prisa nu Gud med mig, sade han. Han har lofvat att när morgonen gryr, skall jag se ljuset.

Men Lampsake grät... Och hon gick bort och satte sig att se mot väster, där solen sjönk mot skuggorna, och hon sträckte armarna mot den och ropade och bad, att den aldrig skulle gå ned och att aldrig morgonen måtte gry, på det att icke hennes faders ögon skulle få se hennes skam. Men kvällen dog och det blef natt än en gång före en ny dag. Och Lampsake lutade sig ned och sjöng en sång, som hon hade hört en ung flicka sjunga. Hon sjöng med låg röst:

Jag är som en blomma.
Men icke som en ros
hvilkens hjärta glöder.
Jag är en blomma utan själ
med bleka kinder
bruten och vissnad, utan doft.
Heliga guds moder
låt mig dö ung!
Jag är som en blomma
men icke som en ros.

Men Herodianos hvilade på sin bädd och väntade med knäppta händer morgonens gryning. Och när solen gick upp och östern glödde af purpur, då brast hans hjärta, men hans öga skådade det eviga ljuset.

Så uppfyllde Gud sitt löfte till sin tjänare Herodianos.

Nyåret på scenen

DEN STORA revyflugan surrar på nytt öfver Stockholm, hvilket vill säga detsamma som att vi åter begått ett årsskifte och funnit vår glada frid i revytemplen på Östermalm och Södra bergen.

Jag skulle vilja se stockholmarne vakna en nyårsdag och ej finna en enda revy affischerad vare sig på Norr eller Söder. Den som då vore öfverståthållare eller polismästare eller Melander i denna ädla stad, finge helt säkelt darra inför ett folk i vrede, som vältrade fram ur borgardömets alla miljonpalats och hyreskaserner för att ryta ut sitt misshag.

Men från en dylik katastrof äro vi till all lycka befriade; visserligen har det inträdt stagnation i hufvudstadens befolkningstillväxt, men tack vare gynnsamma naturlagar är nativiteten åtminstone så pass säkerställd, att revyförfattare i första rummet skola komma till världen.

Och efter denna lilla ingress öfvergår jag till själfva faktum — revyerna.

Jag fruktar att Folkteaterns är den roligaste, att döma af den trio unga damer, som häromkvällen satt på parkett och skrattade sönder sina klädningslif i ryggen åt herr Walléns bod-Adonis och herr Nilssons husarlöjtnant.

Men författarne, de bägge stockholmsjournalisterna, hvilkas porträtt synas här ofvan, äro heller inte några dumma karlar. De ha åstadkommit både slagfärdiga och rimfyndiga kupletter och hittat på upptåg, som ibland narra äfven revyförgiftade åskådare att le. Några grofkornigheter kunde ju saklöst vara borta — och den kväll de strykas, blir revyn odeladt lustig och publiken författarne ännu mera förbunden.

Men en sak tarfvar en skarp anmärkning, och den gäller den kuplettsång Folkteaterns bäste skådespelare herr Wallén samt ännu ett par andra prestera. Kupletterna måste sjungas med markeradt textuttal och med mera "flaggning" för udden i dem. Tro ej att det suddiga, nästan nonchalanta föredrag, som nu tillämpas, är artistiskt eller verkar natur. Bort med all grumlig diktion såväl i tal som sång! En skådespelare, som icke hörs, är att likna vid en klocka utan visare.

Söders Norlander-revy vittnar något om sin författares öfveransträngda penna. Akterna äro många och långa, hvilket har till följd, att roligheterna blifvit som i skogen vilsekomna barn, hvilka ropa efter hvarandra.

Verkligt lustigt är emellertid Taifun-imitationen, likaså det kopierade stockholmsoriginalet i herr Hultmans person. Fru Wahlgren i sin tunnbandskjol hör jämväl till revyns roande figurer, och hennes ypperligt poängterade kuplettsång gör henne särdeles lämplig att anordna en lärokurs för slarfvarne i facket.

I båda revyerna dansas naturligtvis vid alla tänkbara tillfällen, och bägge visa ett lysande förakt för gängse dramatiska kompositionslagar; allt är ett förtjusande huller-om-buller, en geniets glada lek, som tillför stockholmaren det kvantum lefnadsmod han oundgängligen behöfver, för att kränga sig igenom årets alla trånga och besvärliga pass. — —

Den folkliga lustighet, som är inmängd i Shakespeares "Så tuktas en argbigga", gör detta stycke som klippt och skuret till helgpjäs. Den lättfattliga teckningen af Catherines hetsiga och härsklystna natur och som kontrast Petruchios barskt humoristiska mannalater framkalla en komik, som hoppar direkt in i åskådarens sinne och skänker det af sin okonstlade friskhet.

Herr Palme och fröken Borgström inneha som förut de båda hufvudrollerna, och hvad Catherines representant beträffar, har hon ingenting förlorat i munvighet och rapp karaktäriseringsförmåga. Petruchios hänsynslösa tämjarkonst passar ej riktigt för herr Palmes litet veka och hjärtliga gemyt, men han är tillräckligt rutinerad för att göra figuren acceptabel.

G. von Horns treaktskomedi "Min nièce" dog efter ett par föreställningar, trots en stor vänpubliks frenetiska bifallsyttringar på premiären. Jag känner ingen lust att spilla några ord på det svaga stycket, men mot själfva systemet att med en kort tids mellanrum trumfa fram två underhaltiga dramatiska arbeten af samme författare, medan andra svenska stycken af högre valör aldrig få motse någon uppståndelse, kan anmälaren ej tillbakahålla sin lifliga protest.

Må den dramatiska dilettantismen blomma på sällskapslifvets rabatter, men låt scener af Svenska teaterns rang vara befriade från oförmågans pretentiösa vattenskott!

Vasateatern har mött sin under helgen dramatikhung-

(Forts. sid. 31.)

Mia — fru Wahlgren i Södra teaterns nyårsrevy "Spasmiga Wahlund"

Efraim Bodén — hr Wallén i Folkteaterns nyårsrevy "Här ska' valsas".

Ingenjören — hr Hultman i Södra teaterns revy. Ateljé Jæger foto.

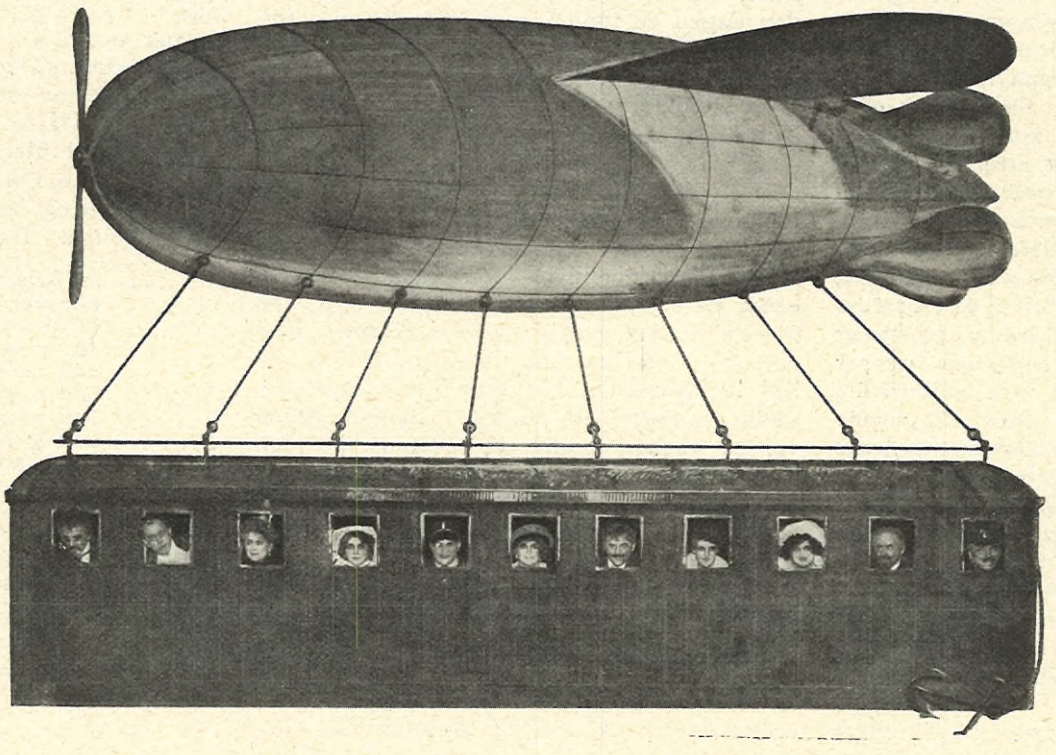

Luftskeppet i Folkteaterns nyårsrevy. A. Blomberg foto.

I JAPANSK KONST

Fågel på blomstergren. Träsnitt af Bairei.

Krigarrustning från 1600-talet.

Kråkor i snö af Seitei.

DEN japanska konstutställning, som i dessa dagar öppnas i Konstakademien, torde komma att väcka stor uppmärksamhet hos hvarje konstintresserad och värfva talrika nya anhängare af det fjärran örikets utsökta form- och färgkultur samt högt drifna konstindustri.

Idén till den nu börjande utställningen har utgått från Konsthandtverkarnes gille och de konstnärliga anordningarna ha ledts och öfvervakats af professor Oscar Björck, som själf är en framstående kännare och älskare af japansk konst. Själfva utställningsmaterialet har också blifvit ovanligt rikt tack vare de många intresserade personer och institutioner, som ställt sina förråd af dyrbara och sällsynta japanska konstföremål till disposition.

I första rummet bör nämnas professor Björcks betydande samling af antika tryck och målningar, bronser och vapen, lacksaker, träskulpturer, pipor m. m.

En känd japansk konstnär och samlare, hr Kuwabara, bidrager med ett 100-tal värdefulla japanska målningar, hvilka förut varit exponerade på den japanska utställningen i London, som nyligen afslutats. Dessa samtliga målningar tillhöra den s. k. Ykyoye-skolan, hvilken började i slutet af 1600-talet och fortfor till omkring 1850. Prins Eugen bidrager med antika tryck och prins Bernadotte med bronser och stoffer. Kgl. biblioteket lämnar antika japanska böcker, Riksmuseets etnografiska afdelning tempelföremål, bronser m. m. Dr Sven Hedin låter utställningen disponera de dyrbara skänker han erhållit i Japan, frih. Erland Nordenskiöld bidrager med sina intressanta samlingar o. s. v. Fru Ida Trotzig, som en följd af år vistats i Japan, lämnar till utställningen en del keramik och biträder vid katalogiseringen.

Härvarande Japanska magasinet, som förfogar öfver synnerligen rika och dyrbara samlingar, lämnar en serie konstföremål af högt och sällsynt värde. Genom välvilligt tillmötesgående af firmans innehafvare, bröderna Artberg, ha vi satts i tillfälle att fotografera några af dessa pjäser.

Den utomordentligt vackra krigarrustningen (Myåchinrustning) härrör från 1600-talet och är utförd af järn och lack. Till rustningen hör ock en järnsolfjäder, hvilken begagnades som skydd vid fäktningen. Å solfjäderns ena sida förekommer solen, Japans vapen, å den andra Karlavagnen. De å nästa sida afbildade föremålen utgöras af en mask från Hideyoshi-perioden, som användes vid utförandet af No-dansen, en religiös dans, vidare en dosa af guldlack från 1800-talet, ett utsökt arbete med inlagda pärlemorstänk, som ge motiven af lotus, körsbär och bambu ökad charm, en Seto-kruka af grå krakeli och brun glasyr samt en brons, en s. k. Kirinfigur, hvilken begagnas som blomsterställ vid tempelfesterna.

Apa, af Sosen.

Från en annan svensk Japankännare, herr E. Hedberg i Hudiksvall, ha vi mottagit efterföljande intressanta artikel om japansk konst jämte belysande illustrationer, figur- och djurbilder, som våra läsare finna här reproducerade.

Japanska, af Ivasa Matahei.

*

FRÅN DET ÖGONBLICK bröderna Goncourt mot slutet af andra kejsardömet berusade och fascinerade genom anblicken af en samling japanska konstföremål, började en litterär agitation till förmån för japansk konst och japansk konståskådning,

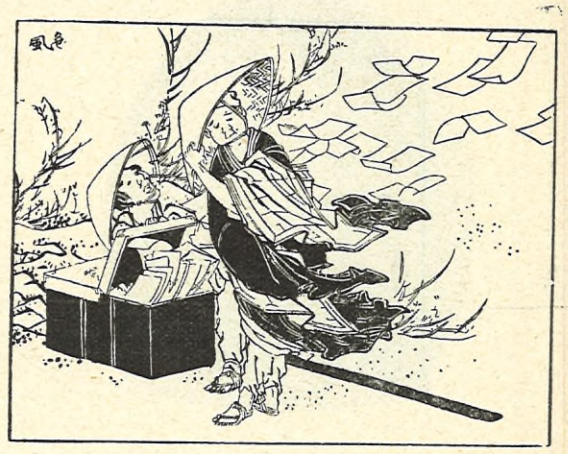

Blåsväder, af Hakusai.

utbredde sig hastigt, först i Frankrike och sedermera därifrån öfver till andra ofärgade nationer, den närmare kännedomen om denna exotiska företeelse.

Hvarje konstform har ju sitt säregna sätt att uttrycka sig, sitt egna sätt att låta konstnärens tankar och känslor öfverflyttas till åskådaren, och alltid fordras hos denne senare en viss öfning, för att fullt kunna fatta hvad konstnären velat eller menat. Det är således gifvet, att den japanska konsten, hvars uttryckssätt ligger så långt skildt från det vi äro vana vid, i sitt första framträdande skulle mötas med undran och oförstående. Men länge dröjde det ej, förr än konstens finsmakare lärde sig tillfullo uppskatta den främmande anrättningen, förrän den afvaktande och måhända oppositionella hållningen förbyttes i erkännande och beundran. På många af Europas utöfvande konstnärer torde emellertid denna konstart ha verkat rent intuitivt — som en uppenbarelse i form och färg, dess mest framträdande särdrag började också snart lämna mer eller mindre oförtydbara spår i deras alstring.

Att den japanska konstens inflytande gjort sig gällande äfven hos flere af våra svenska konstnärer, är ju ett allbekant faktum. Ett slående exempel på att detta inflytande är påtagligt äfven för sådana, som annars stå utan konstnärliga insikter, fick den som skrifver detta, efter att en dag ha fäst upp på väggen en reproduktion af Carl Larssons "Lisbeth spelar den stygga prinsessan i Fågel blå". En nioårig pojke kommer på besök: "Nä, men se, där har farbror fått en ny japansk tafla". — Hvarför han trodde det? — "*är* den inte japansk då? Den är så *väldigt* lik dom japanska taflorna farbror har förut." Anmärkas bör att ynglingen hade flera "stycken" på samma vägg att välja på. Att han inte på samma gång slog ner på ett C. L:s självporträtt, som hängde bredvid, förvånar mig emellertid. Linjernas flytande elegans, färgernas mästerligt diskreta afvägning och inte minst placeringen i bakgrunden af den hvita stolen, samt de roliga "snörkler og sving", som bepryda den annars tomma fondväggen, föra här alldeles osökt tanken öfver till Harunobu, den japanska rokokons mästare.

För den, som i likhet med mig, med en smula kännedom om den österländska konst, hvarom nu är fråga, trädde in på den utställning Fjæstad hade i Stockholm för fyra eller fem år sen, var den första tanke, som trängde sig på en, säkerligen denna: "Detta är ju Japan upp i dagen!" Flere af de taflor, som hängde på den utställningen, hade föga mer än oljefärgen och den grofva duken som påminte om Europa. Dekorativa linjer, stora lugna ytor, diskret färggifning, i det närmaste total frånvaro af intetsägande detaljer, allt detta var japanskt. Därmed säger jag emellertid inte att Fjæstad imiterat — bara att han tillägnat sig goda lärdomar och tillämpat dem med urskillning och smak.

Mask, som användes vid den religiösa No-dansen.

Äfven på europeisk konstindustri började Japan hastigt öfva ett, — låt oss först som sist säga det — *välgörande* inflytande. När det skulle vara som bäst, hade man tagit vår tunga målarkonst i anspråk för dekorerandet af praktvaser, tallrikar och kaffekoppar, och där prunkade vyer af Stockholms slott och Peterskyrkan vid sidan af jaktscener och landskap. Japanernas dekorativa konst lärde oss ändtligen inse, att vårt sökande efter illusion härvidlag fört oss för långt, och våra barbariskt oformliga dekorationsformer fingo vika. Hur eleganta, för att inte säga förtjusande te sig ej nu dessa "moderna" porslinspjäser från "Den kungliga danska" och från våra egna ledande fabriker. Det är Japan, som står bakom — som vi äro tack skyldiga.

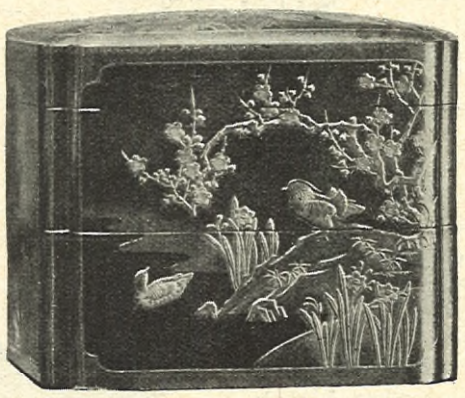

Dosa af guldlack från 1800-talet.

Här bör kanske inskjutas den anmärkningen, att de japanska porslinsvaror, som af de ostindiska kompanierna hemfördes till Europa, voro särskildt tillverkade för export och dekorerade för att tillfredsställa "barbarernas" smak.

Medan vi tala om den japanska konstens inflytande på europeisk kultur, få vi icke heller förglömma den stora omhvälfning plakatmåleriet varit underkastadt. Den moderna plakatkonstens skapare, Chéret, har själf erkänt, att han lärt sin konst af japanerna — hufvudsakligen af Koriusais och Sharakus träsnitt och, förmodar jag, äfven af Shuncho.

*

Japanernas konst, sådan den framträder hos dess främste utöfvare, är främmande för allt slafveri under det tillfälliga och för vårt själslif oviktiga, som möter oss i naturen. Beundransvärdt kortfattad, förstår den, att utan tecken till ansträngning, säga mycket med ringa medel. Den ger oss hufvudintrycket af det föremål konstnären velat framställa. Detaljer, som ändå aldrig stanna kvar i vårt minne, bryr sig den japanske konstnären föga om, eller utelämnar han helst helt och hållet. Med en lätt svängning af sin pensel ger han oss silhuetten af en fågel. Men denna silhuett har lif, ty konstnären har genom denna enda linje förstått meddela åt åskådaren en koncentrerad karaktäristik af den fågelart han afbildat, och denna karaktäristik är så på kornet fulländad, att man *tycker sig se* de detaljer, som icke finnas där. Genom de antydningar konstnären gett oss, växer bilden fullgången fram i vår hjärna. Den japanske konstnären ger oss således typens karaktär icke individens. Det är denna generalisering, som är det fundamentala i japansk konst.

"En japansk målning är snarare ett poem än en tafla", säger Percival Lowell. Och han har rätt, om ock med förbehåll för vissa konstriktningar. En japansk målning är sällan själlös: några gulnade löf, som hvirfla om i luften, eller ett sträck vildgäss, förtonande i morgonens dis, ger oss höstens kulna stämning. En koltrast, några maskrosstånd och en fjäril, ger oss med ens förnimmelsen af sommarens rikedom, medan vinterns ödslighet och kyla sänker sig öfver oss vid betraktandet af ett träsnitt sådant som Seiteis kråkor i snö.

Att på det knappt tillmätta utrymme, som Idun kan bestå, ge en uttömmande öfverblick af konstens utveckling i soluppgångens land, låter sig tyvärr icke göra. Sedan jag i det föregående antydt den japanska konstens inflytande på den europeiska, och försökt teckna en bild af denna säregna konstarts väsen, vill jag dock, om också endast i några hufvuddrag, söka klargöra dess utvecklings gång och villkor.

I likhet med så mycket annat fick Japan i tidens fullbordan äfven sin konst från Kina. Detta skedde i femte årh. efter Kr., och sedan i det århundrade, som följde, får målarkonsten sina riktlinjer angifna för lång tid framåt därigenom att den så godt som uteslutande togs i anspråk af den vid denna tidpunkt likaledes från Kina inströmmande buddismen. Till en början var dock säkerligen bildhuggarkonsten

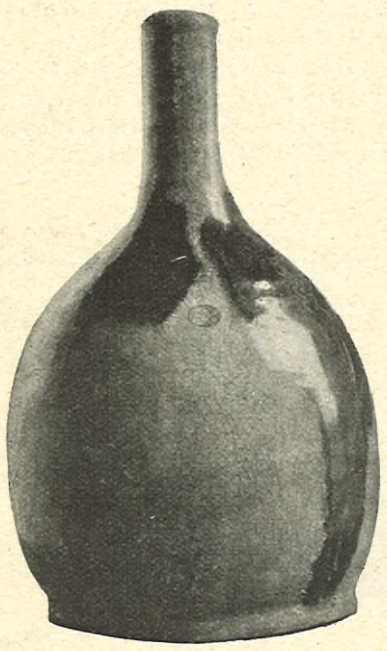

Seto-kruka af grå krakeli och brun glasyr.

Brons, s. k. Kirinfigur. Användes som blomsterställ.

den förhärskande, och under 700-talet — under den så kallade naraperioden — uppnådde denna gren af konsten en fulländning, hvartill den under senare perioder aldrig mer hunnit. I Nara finnas ännu i dag bevarade mästerverk i brons från denna tid — konstverk, som fullt ut kunna uthärda jämförelse med de gamla grekernas.

Emellertid blomstrade äfven målarkonsten allt rikare, och sedan Heianperiodens inträde 794 får den äfven allt friare fält att röra sig på. Konstnärerna, som ej längre äro uteslutande bundna vid det religiösa måleriet, kunna låta sin individualitet komma mera till sin rätt, både hvad ämnesval och utförande beträffar. Äfvenledes börjar konsten gå i en mer och mer nationell riktning. Den förste banbrytaren i detta afseende var Kose Kanaoka, som lefde i slutet af 800-talet. Hans skola, Koseskolan, fortlefde inemot ett par hundra år, hvarefter Yamatoskolan vidtog till början af 1200-talet. Vid denna tid bildades Toraskolan på grundvalen af de båda föregående skolornas förberedande arbete, helt och hållet frigjord från kinesiskt inflytande. Denna skola kännetecknas af en tunn spetsig pensel, siratlighet och elegans i hvarje linje, samt rika praktfulla färger. Mest målades så kallade Makimono, några decimeter höga men ofta flere meter långa våder af siden eller papper. Ibland dock äfven den sedermera i andra skolor förhärskande Kakemonon som är aflång i vertikal led. Skolans utöfvande konstnärer tillhörde utan undantag de privilegierade klasserna, och valde sina motiv uteslutande från sin egen miljö — hufvudsakligen från Kiotohafvet med dess prakt och glans. En följd häraf är också en fruktansvärd ensidighet; mest hofdamer i prunkande dräkter, hvilkas stoffmönster på det allra noggrannaste utarbetas, hofscener, bataljer och processioner, men äfven fåglar och blommor.

Vid Shogunhofvet i Yeddo hade man emellertid allt fortfarande en liten klockarkärlek till det himmelska riket i väster. Här reagerade man också ganska snart mot det petiga och blodfattiga måleriet i det gamla Kioto, och genom att sammansmälta Tosaskolans nationella element med de kinesiska mönsternas visserligen robustare, men också mycket liffullare uttryckssätt, skapades här af målare sådana som Josetsu, Shiubun och Sesshiu, så småningom en ny konstriktning som med Kano Matonobu (1477—1559) får sin slutgiltiga utformning och sitt namn.

Kanoskolan utmärker sig för elegans, djärfhet och kraft på en gång. Men märkligt nog tar sig denna kraft endast uttryck i teckningen, färgen är däremot ytterst känsligt och diskret afstämd, där den inte helt och hållet saknas. Dessa båda skolor, Tosa och Kano, fortlefva sida vid sida ända fram på 1800-talet, om också andra efterhand uppstående skolor göra dem mer eller mindre afbräck.

Den förnämsta af dessa senare skolor är Ukioye, som har sin upprinnelse i Ivasa Matahei,

Fågelstudier af Seitei.

som var en vanlig simpel borgersman utan vare sig adelsdiplom eller prästgäll, och som kanske rent utaf därför tog sig för att på sidan om riten måla både krämare och kurtisaner. Mest dock dessa senare för deras granna dräkters skull — han var ju ej för intet en lärjunge af Tosaskolan. Aristokratien rynkade sin välformade näsa, men Matahei fick efterföljare ändå. Man afföll både från Tosa och Kano och slöt sig till Ukioye. Mataheis revolution ägde rum i början af 1600-talet, och redan några få årtionden därefter framträder Hishikava Moronobu som det konstnärliga träsnittets skapare, — en konstgren som skulle bli den nya skolans skötebarn.

Moronobu var en Kanoskolans affälling. Träsnittets ännu synnerligen primitiva hjälpmedel tvang honom emellertid att än ytterligare förenkla Kanoskolans redan förut så knapphändiga uttrycksformer, och om den stora konstens hemlighet ligger i att säga mycket med litet, så var Moronobu visserligen en stor mästare. — Hans träsnitt tryckas i svart, endast undantagsvis illuminerar han dem med ett dämpadt rödt och grönt.

Så komma slag i slag i samma århundrade Shigenaga med tvåfärgstrycket och slutligen på 1700-talet Harunobu med flerfärgstrycket. Det senare uppnår snart en fulländning som tillåtit användandet af ända till ett par dussin olika färgstockar och dessutom en stock för blindtryck. Dessa träsnitt blifva nu ett medel för konstens populariserande. Deras prisbillighet gör att de kunna tränga ut till allt folket. Också begagna sig Ukioye Rius — Ukioye-skolans — mästare i stor utsträckning af denna konstform och miljoner och åter miljoner af dessa härliga träsnitt, till hvilka Europa ej kan uppvisa något motstycke i teknisk fulländning, spridas ej blott i Japan utan öfver hela den civiliserade världen.

Bland träsnittsmästare framstå vidare Kiynobu (teaterbilder), Koriusai (djurbilder), Utamaro (kurtisaner at home), Sharaku (skådespelare), Hiroshige (landskap) samt Ukioye Rius stormästare och oldpappa Hokusai, hvilken tecknar allt mellan himmel och jord och mera till.

Denne Hokusai, åt hvilkens alster den japanska aristokratiens finsmakare rynka på näsan föraktfullare än åt någon annans, har i Europa blifvit utropad till den japanska konstens öfverstepräst. Jag förstår båda parterna. Hokusai utvecklade under sin långa lefnad — han föddes 1760 och dog 1849 — en alldeles fenomenal uppfinningsrikedom ifråga om idéer till sina målningar och teckningar, men hans sympatier förde honom som oftast in på områden, där den förfinade smaken hade liten eller ingen hemortsrätt. Han var hufvudsakligen skildraren af småfolkets lif (och som sådan är han för oss europeer ovärderlig), hans force var karikatyren och ingenting är för honom heligt, när det gäller att ge publiken något lustigt till lifs. Undra då på, att den förfinade smakens representanter i Japan anse honom vulgär och ovärdig en rangplats bland sitt lands målare.

Besinnar man dock att Hokusai, utom en otrolig mängd träsnitt och teckningar, äfven skapat ej så få Kakenomo af högt konstnärligt värde, att hans teknik som oftast är suverän, hans mångsidighet enastående och hans intentioner klarare än de flestas, och kommer man äfven ihåg att denne mans konstnärskap var ett enda oafbrutet framåtskridande ända upp till de 89 åren, så måste man sannerligen, om man annars vill vara objektiv, erkänna hans storhet, riskerar man därmed också att ställa sig på samma smaknivå som de japanska borgarne och bönderna.

Bland Hokusais samtida och efterföljare märkas Hokkei, kanomålaren Keisai Yaseu, tosamålaren Naiki, Buncho, Hoitsu samt Yosai, både den först- och sistnämnde upprätthållare af Hokusais traditioner. De märkligaste männen vid sidan af Hokusai torde emellertid ha varit Sosen, bekant för sina dråpliga apstudier, samt Okio, mest berömd för sina fiskar och fåglar.

Den stora politiska omhvälfningen hotade en tid att helt och hållet omintetgöra Japans nationella konst. Den allt uppslukande europafebern skonade intet. Gamla tiders med kärleksfull omvårdnad bevarade konstverk förskingrades eller förstördes, och den samtida konstens utöfvare måste i brist på uppmuntran slå sig på annat.

Glädjande nog inträffade så småningom ett omslag i tänkesätt. Man började för stora pengar köpa tillbaka det man sålt för en spottstyfver och nationella konstnärer fingo ånyo existensberättigande.

En af de få, som förmådde hålla sig uppe under stormen, var Kiosai, en Hokusais efterliknare om också icke jämlike. Han ritade karikatyrer så vanvördiga, att de till och med bragte honom i fängelse. Öfverhufvudtaget får man intrycket af att hans konst är framsprungen ur en söndersliten och förbittrad själ. Han gaf äfven ut en rikt illustrerad japansk konsthistoria.

Af de senaste årtiondenas målare och träsnittsmästare märkas Bairei, bekant för sina fåglar och blommor i en stil närmast lik kanoskolans, samt Seitei. Den senare bildade för några år sedan skola. Han målar blommor och fåglar i en egen ytterst diskret stil. Hans album "Blommor och Fåglar" jämte Baireis "100 Chrysantemer" torde vara ganska bekanta äfven i Europa. Seites Kakemono äro präglade af en utomordentligt fin och poetisk uppfattning af naturen.

Hudiksvall i januari.

E. HEDBERG.

Från scenen och estraden.

(Forts. fr. sid. 28.)

rande publik med en rätt underhållande detektivpjäs, "Alias Jimmy Valentine", hvari en bof och en detektiv utkämpa en spännande strid med hvarandra. Här är det sensationella åtskilligt neddämpadt, om man jämför stycket med en och annan föregångare inom genren, men i stället är handlingen bättre och konstnärligare byggd. Utförandet, som är lagdt i händerna på hrr Winnerstrand, Ekelund och Lundberg samt fru Ekberg m. fl., präglas af fart och jämnhet. ARIEL.

Ägare af konstverk.

FÖRENINGEN Svenska Konstnärinnor ämnar under nästkommande mars månad anordna en retrospektiv utställning af framlidna svenska konstnärinnors arbeten. Ägare af sådana arbeten anmodas därom lämna underrättelse under adress: Föreningen Svenska Konstnärinnor, Stureplan 2, Stockholm.

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Gyllenhamar

För **reumatism, gikt** och **maglidande** äro **GYLLENHAMMARS** pat. **Hafregryn** och **Hafremjöl** utmärkta. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 15—21 JAN. 1911

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; wienerschnitzel med potatis; mjölk; kaffe eller te med petits-choux Middag: Afredd buljong med kveneller af fiskfärs; stekt färsk oxtunga med champinjoner och brynt potatis; gröna bönor (harricots-verts) med rördt smör; apelsinpudding.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med brynt potatis och stekta ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; Eskilstunasoppa med kokosbröd.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfsylta med rödbetor; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Palsternackspuré med rostadt bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg; kaffe eller te. Middag: Kokt köttkorf med stufvade turska bönor; brödpudding med sylt.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; pannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg med senapssås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pilau på lamm; helkokta äpplen med vispad grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispudding; stänkvälling.

RECEPT:

Wienerschnitzel (f. 6 pers.). 6 hg. benfritt innanlår, 1/2 msk. salt, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 1 kkp. kokande vatten.

Till garnering: 12 rensade och urbenade ansjovisar, 1 citron, 1 msk. hackad kapris.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, urvriden i hett vatten och skäres tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 1 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas väl på båda sidor. Skifvorna ingnidas med saltet, doppas i det uppvispade ägget och vändas i de stötta skorporna. De stekas i smöret 5 min. på hvarje sida och uppläggas på varmt serveringsfat. På hvarje schnitzel lägges en citronskifva, 2 halfvor af en rensad och urbenad ansjovis korsvis samt den hackade kaprisen. Pannan vispas ur med litet kokande vatten, såsen får koka upp och hälles försiktigt på serveringsfatet. Serveras som frukosträtt med stekt potatis.

Stekt färsk oxtunga (f. 12 pers.). 1 färsk oxtunga, 4 lit. vatten, 2 msk. salt, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 1/2 lit. svag buljong, 3 msk. tomatpuré, 1 burk champinjoner (50 öre).

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, -köttjus.

Beredning: Tungan sköljes väl, lägges i det kokande vattnet tillsatt med saltet och får koka 2 tim. eller tills skinnet lätt kan afdragas. Smöret upphettas i en stekgryta, tungan ilägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter den saltas och spädes med buljongen (litet i sänder). Tomatpurén och champinjonerna tillsättas, då tungan stekt 2 tim., den får därefter steka färdig hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Tungan skäres och garneras med en del af champinjonerna samt inlagda tomater. Smör och mjöl sammanfräsas, den silade och skummade köttjusen tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min. hvarefter de öfriga champinjonerna iläggas och såsen afsmakas. Tungan serveras med ärter och brynt potatis.

Apelsinpudding (f. 6 pers.). Saften och skalen af 2 apelsiner, 125 gr. krossocker, 4 äggulor, 1 dcl. gräddmjölk, 1 msk. sherry, 3 gr. citronsyra, 4 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin.

Till garnering: 1 apelsin, makroner.

Beredning: Apelsinerna tvättas, torkas och skalen afrifvas mot sockret. Äggulorna och gräddmjölken vispas tillsammans i en kastrull tillika med sockret och den väl silade apelsinsaften. Blandningen får sjuda under kraftig vispning. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills massan afsvalnat, då sherryn, den stötta citronsyran och den till hårdt skum vispade grädden tillsättas. Sist nedröres försiktigt det sköljda och i 2 msk. ljumt vatten upplösta gelatinet. Massan slås i en med kallt vatten sköljd form och får stelna på kallt ställe omkr. 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkr. 1/2 minut i varmt vatten.

Garneras med apelsinklyftor och makroner.

Eskilstunasoppa (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. korngryn, 2 1/2 lit. vatten, 1 lit. färska, syrliga äpplen, 1 kkp. krossocker, 2 äggulor, 2 dcl. tjock grädde, biskvier, krusbärssylt.

Beredning: Grynen sköljas väl och påsättas att koka i kallt vatten, äpplena sköljas, torkas, skäras i klyftor och kärnhusen borttagas. De nedläggas i soppan när den kokat upp. Då grynen äro mjuka och äpplena falla sönder, passeras soppan. Sockret tillsättes och soppan får ett uppkok. Äggulorna och grädden vispas upp i soppskålen, och soppan tillslås under stark vispning.

Den serveras med biskvier och krusbärssylt.

Stufvade abborrar (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. stora abborrar, 1 1/2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. mjöl, 2 msk. hackad persilja, 2 kkp. kokande vatten.

Sås: Fisksåsen, 2 äggulor, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. hackad dill, salt.

Beredning: Abborrarna fjällas, tagas ur och sköljas väl samt torkas med en fiskhandduk. De gnidas in- och utvändigt med en blandning af saltet och ättikan. En kastrull smörjes väl med kallt smör, fisken vändes i mjölet och nedlägges i kastrullen. Mellan hvarje hvarf lägges resten af smöret, fördeladt i flockar, samt persiljan och det öfriga mjölet. Det kokande vattnet tillsättes, och fisken får sakta koka färdig, omkr. 20 min., med tätt slutet lock, hvarefter den upplägges på karott.

De uppvispade äggulorna tillsättas i såsen jämte den hackade dillen, och såsen får under vispning sjuda. Det kalla smöret nedröres sist och såsen hälles öfver fisken.

Brödpudding (f. 6 pers.). 5 tvåöres franska bröd, 4 kkp. gräddmjölk, 1 hg. smör, 6 ägg, 1/2 tsk. salt, 1 msk. socker, 10 sötmandlar, 5 bittermandlar, 1/2 kkp. sultanrussin.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Kanterna på bröden afskäras och brödet skäres i tjocka skifvor, som läggas i mjölken och få stå öfvertäckta omkr. 2 tim. Smöret skiras och inarbetas i brödet med slef, tills det blir smidigt och sammanhängande. Då tillsättas äggulorna en i sänder och massan afsmakas med kryddorna och den skållade och rifna mandeln samt de sköljda russinen. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna hvitorna. Massan hälles i smord och brödbeströdd form och gräddas i ordinär ugnsvärme omkring 1/2 tim. Puddingen serveras med sylt eller vinsås.

Pannbiff (f. 6 pers.). 3/4 kg. benfritt innanlår, 1 liten msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 stor portugisisk lök.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 4 dcl. kokande buljong eller vatten.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i bitar och drifves 2 ggr. genom köttkvarn. Af färsen formas tunna, runda biffar, hvilka öfverhackas med en knif och jämnas väl i kanterna. De beströs med salt och peppar. Löken skalas och skäres i skifvor. Smöret brynes i en het stekpanna, biffarna iläggas tillika med löken och stekas hastigt på hvarje sida. De uppläggas på varmt serveringsfat, pannan urvispas med buljong eller vatten och såsen hälles öfver biffarna.

Ägg med senapssås (f. 6 pers.). 6 ägg, 6 skifvor hvetebröd, 3 msk. smör (60 gr.).

Senapssås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 tsk. engelsk senap, 5 dcl. mjölk, salt, socker.

Beredning: Äggen kokas i 5 min., doppas i kallt vatten och skalas. Brödskifvorna skäras aflånga, urhålkas och stekas vackert gulbruna i smöret. De uppläggas på ett varmt fat och på hvarje skifva lägges ett ägg

Smör, mjöl och senap fräsas 2 min., mjölken tillsättes och såsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna och hälles öfver äggen. Anrättningen garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

Stänkvälling (f. 6 pers.). 1 1/2 msk. mjöl, 2 ägg, 1 msk. smör, 1 tsk. socker, 1/4 tsk. salt, 1 1/2 lit. mjölk, 1 msk. socker, 1 tsk. salt.

Beredning: Mjölet lägges i en bål, äggen vispas upp och röras väl med mjölet, hvarefter det skirade smöret, sockret och saltet tillsättas, degen arbetas sedan tills den blir smidig. Mjölken kokas upp, degen pressas genom durkslag i den kokande mjölken, hvarefter vällingen får sakta koka med lock i 10 min. Den afsmakas med saltet och sockret.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 2.
NAMNUPPGIFTT.

De tre vokalerna a, e, i ingå i hvart och ett af nio förnamn; rätt ordnade bilda dessa nio namns begynnelsebokstäfver ett tionde dylikt namn.

L. B.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 29 januari 1911. Å kuvertet bör angifvas: Pristäfling n:r 2.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en silfverbägare eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

För balsäsongen!

Klädningar af voile-chiffon, bomullsvoil, lenon m. m.

fr. Kr. **40.—115.—**

Solfjädrar största urval.

Blommor af guld o. silfver.

Balskor alla slag.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,

STUREPLAN.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 50

REBUS.

En kunglig krona.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen: Första priset: Herr Harald Pettersson, Skolgatan 5, Göteborg. Andra priset: Fr. Olga Malmgren, Trehörningsjö.

TIDSFÖRDRIF.

LÄNKGÅTA.

Ur hufvudordet — det hela — frånskiljas småord, hvilka alla skola gripa in i hvarandra med en eller annan bokstaf, liksom länkarne i en kedja. Dessa ord äro:

Det första ordet är benämning
Uppå ett kärl — ja, gissa blott —
Kan innehålla — något sådant.
Hvaraf det andra man har fått.
Det tredje ordet plär beteckna
Ett väderleksförhållande
Till hvilket regn och snö och hagel
Kan sägas vara vållande.
Det fjärde kan ju också vara
Ett kärl, om detta helst man vill,
Men också hvad vid högtidsbordet
En fin uppmärksamhet hör till.
Det femte-(ordet) växer frodigt
I trädgården å svartan mull.
Det sjätte bör man ej servera
Åt magpatient, för fetmans skull.
Att sist det hela ej förgäta
Så är det växt, som duger äta.

Sibylla.

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS. 4 27, 22 20, 20 12, 74 47 — **Skeppsbron 18, Strandvägen 17, Norr Mälarstrand 22, Söder Mälarstrand** — 22 88, 60 19, 61 98, 30 60 ALLM.

Vid köp af kaffe bör Ni begära

SULTAN-KAFFE,

som är af öfverlägsen arom och styrka.

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.

26 SKEPPSBRON 26

1:ma ANTHRACIT

STENKOL, COKES

Varumärke. Varumärke.

ALLM. TEL. 25 82, 4 51, 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12.

Schweizer-Siden tullfritt t. bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört till klädningar och blusar etc.:

Crêpon, Duchesse, Cachemire, Messaline, Côtelé, Eolienne, Shantung, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, äfvensom **broderade blusar** och **klädningar** i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt** till bostaden.

Schweizer & C:o., Luzern S 4 (Schweiz)

Sidentygs-Export. — Kungl. Hofl.

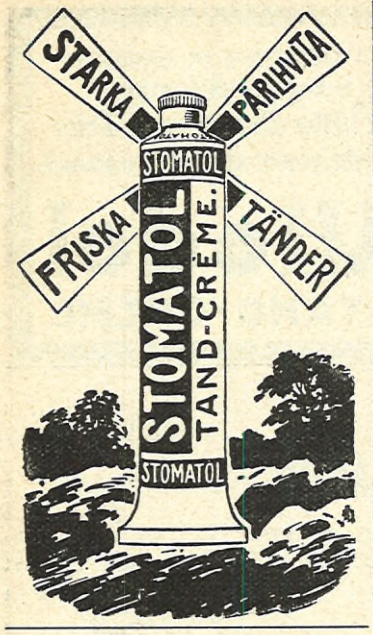

LOGOGRYF.

Hufvudordet:

Af sommarluft och sommarsol,
Af ros, af lilja och viol
Han sina färger rånar.
Dock omedvetet, ty hans sätt,
Att taga allting, är så lätt,
Att sättet själft han lånar.

En rotlös blomma liknar han,
Som ej på tufvan trefnad fann
Och därför slitit banden
Som honom höll vid henne fast,
Och nu förutan ro och rast
Far kring i lyckolanden.

Ja, lyckoriddare han är,
Som utan plan, än här, än där,
Af lifvets sötma njuter.
Af honungsdoft berusad, yr,
Han utan saknad trolöst flyr
När blommans kalk sig sluter.

Han anar kanske, känslolöst,
Att när ur nöjets brunn han öst,
Tills kraften honom tryter,
Hans korta sommardag är slut,
Och hvad han satte högst förut
I leda sig förbyter.

Småorden:

Från vårt hela vi nu låna
Några småord, ganska få,
Men af dessa vi nog gissa
Oss till lösningen ändå.
Hur är tärnan mot sin fästman
När han henne gjort emot?
Så en växt, som till vår nytta,
Uti jorden har sin rot.
Hur är smaken på de frukter
Som ej ännu mognad fått?
Hvad vi mäta bör hos andra
Med ett reduceradt mått.
Hvad som öfver ängen kastar
Blixtar, under skördetid.
Och hvad, helst i Norrland, finnes
Mer än en, så stolt och strid.
Hvaruppå man bröd kan grädda,
Är den endast lagom varm.
Hvad som lätt, hos den det gäller,
Väcker en föraktfull harm.
Järnvägsknut ni nog passerat
Under resa, någon gång.
Vara, som, än oarbetad,
Finns i tacka eller stång.
Trenne djur. En kvinnoskepnad
Tecknad uppå sagans plån.
Hvad vi fått, om ej som gåfva,
Dock som ett tillfälligt lån.
Hur bör kvinnohanden vara,
När den sköter om en sjuk?
Hur en synål, om man ämnar
Sy med den på kammarduk.

Sibylla.

HUR BAR OLLE SIG ÅT?

Mor Karin möter Olle körande på landsvägen. Olle som har mjölk att sälja, har en stor flaska, rymmande 8 liter, full däraf, samt 2 tomma flaskor, den ena rymmande 5, och den andra 3 liter.

Mor Karin ber få köpa 4 lit. mjölk af Olle och dessutom att få låna en af flaskorna att bära hem den uti.

Huru kan Olle mäta upp 4 liter mjölk, då han icke har med sig något litermått utan endast dessa tre omnämnda flaskor?

Denna uppgift kan lösas på två sätt.

Mina.

ANAGRAM.

Som förr bakom en mossig stam,
Bland tufvornas ranunkel,
Kan en mitt första skymta fram
I furuskogens dunkel.

En artig värd, som har talang,
Han gjorde sina gäster,
Mitt andra, under glasens klang,
På sina glada fester.

Mitt tredje i affärer är
En orsak till bekymmer,
Och från förluster och besvär
Man då förgäfves rymmer.

Hildur.

METAMORFOS.

Minas sorg var logen.

De bokstäfver som ingå i ofvanstående, bilda, ordnade på annat sätt, ett talesätt.

L. B.

PROKOP.

1, 2, 3, 4, 5, 6 = går på vatten,
2, 3, 4, 5, 6 = så gör ett visst djur,
3, 4, 5, 6 = rymdmått,
4, 5, 6 = träskartadt,
5, 6 = ytmått.

Hex.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 1.

LOGOGRYFEN: Southampton: hosta, must, tapto, mutas, stumpa, mos, natt, mus, pass, post, sto, so, ho, ost, hamn, mat, sup, puss, tass, pusta, hatt, Man.

CHARADEN: Styr-björn.

HOTEL REGINA
Drottninggatan 42, Sthlm.
Centralt och dock tyst.
Nybyggdt. Gedigen komfort. Facila priser.
Ett verkligt familjehotell.

Total slutförsäljning.
På grund af ägarens sjuklighet slutförsäljes Broderiaffärens lager till ovanligt låga priser.
Kommendörsgatan 3, Sthlm.

VERSGÅTAN:

För sin hand genom skägg och hår,
skakar hufvud och hätta
»Nej, den gåtan är allt för svår,
»Nej, jag gissar ej detta.»
Slår, som han plägar, inom kort
Slika spörjande tankar bort.
Går att ordna och pyssla,
Går att sköta sin syssla.

(Ur Tomten af Viktor Rydberg.)

TREKANTEN: Marokäng, apologi, Rosita, olika, kota, äga, ni. g.

MAJA.

Novell af Lennart Lang.

I.

HENNES runda allvarsamma barnaögon hade redan skådat ut i världen öfver en vecka, innan frågan om hvad namn hon skulle bära kom på tal. Då började grefvinnan Stjärnhök att bry sin hjärna med hvad hon skulle benämna det lilla ljusröda bylte, som hon skaffat till världen.

Hon hade redan skänkt sin herre och man en son och arfvinge och fem döttrar, som voro miniatyrreproduktioner af hennes eget vackra jag, och ankomsten af den sista lilla flickan var kanske inte så alldeles välkommen.

Flickan var heller inte så särdeles framstående på något sätt. I själfva verket var hon ganska ful och hopplöst ordinär — en liten skrynklig varelse med uppnäsa, två allvarsamma ögon, som voro hvarken blå eller grå, men kunde få hvad färg som helst i framtiden, och några testar hår af obestämbar färg.

Det var den enda fula ankungen i hennes nåds lilla skara. De andra hade varit små blåögda guldhåriga keruber och hennes missräkning öfver deras lilla systers minst sagdt ofördelaktiga utseende gränsade nästan till grämelse. Den lilla nyans öfverlägsenhet i hvad vikt, matlust o. s. v. var odisputabel, men hur mycket hon än försökte, kunde hon dock ej arbeta upp sig till någon slags förtjusnnig öfver henne.

Till och med sökandet efter namn var, för första gången sedan barndop blifvit en ofta förekommande högtidlighet inom familjen, besvärligt för henne.

Som hon var poetiskt anlagd, hade hon gifvit alla sina barn ståtliga, gammaldags namn, hvilka det ej varit den ringaste svårighet att finna, men vid denna nya tillökning af familjen fann hon det hvarken så roande [illegible] lätt som förut.

Hennes make var, som hon hade väntat, ej alls till någon hjälp. Men en af hans farbröder, en ungkarl och kvinnohatare, som var lika rik som han var elak, och som endast med stor motvilja betalade för de faddergåfvor, han fann sig tvungen att ge, och till följd däraf med fasa såg hvarje ny tillökning af familjen, tyckte, att om den nya medlemmen hade varit en gosse skulle Knut (och slut) varit ett ingalunda opassande namn. Som hennes nåd Stjärnhök ingalunda hade någon humoristisk läggning, åhörde hon förslaget med det förakt, hon ansåg det förtjänade.

Hon vände sig slutligen för att få hjälp till sina många vänner, som afgåfvo förslag, hvilka togos i betraktande eller afvisades allt efter hennes lynne; men ingenting passade dock till slut.

»Men jag undrar heller inte på det.» sade hon nästan tårögd till sin make.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 31 Dec. 1910.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	1,615,277: 41	Aktiekapital	15,000,000: —
Obligationer	3,395,942: 50	Reservfond	4,150,000: —
Fastigheter & inventarier	4,681,087: 52	Dispositionsfonder	200,000: —
Reverser med hypotek af diverse	47,647,040: —	Pensionsfond	101,052: 63
Växlar	28,134,300: 42	Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkningar	68,940,742: 08
Kreditiv- och Kontokuranträkningar	16,608,746: 30	Upp- & Afskrifnings- och Kontokuranträkningar	8,117,068: 49
Hos inhemska banker	679,073: 20	Postremissvexelräkning	1,696,316: 41
» utländska banker	670,593: 97	Till inhemska banker	1,098,002: 27
A andra räkningar	2,881,855: —	» utländska banker	2,333,211: 87
		A andra räkningar	4,677,522: 57
Kr.	106,313,916: 32	Kr.	106,313,916: 32

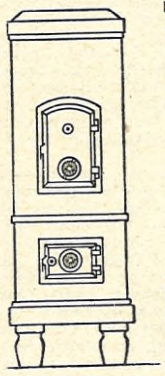

KAMINER AF TÄLJSTEN
FÖR VED OCH KOLELDNING.
BEHAGLIGASTE OCH JÄMNASTE VÄRME.
BRÄNSLEBESPARANDE. HÅLLBARA.
MÅNGA STORLEKAR.
BEGÄR UPPLYSNINGAR
HANDÖLS TÄLJSTEN & VATTENKRAFTS A.-B.,
UTSTÄLLNINGSLOKAL BIRGERJARLSG. 33, STHLM.

Villa Hults Hushållsskola,
belägen vid *Kurorten Kneippbaden* är sedan hösten 1910 utvidgad till en Kvinnlig Utbildningsskola i ämnen som närmast afse unga flickors utbildning för hemmet och lärarinnekallet. Elever få genomgå *Husmoderskurs, Samaritkurs, Kurs i barnavård,* samt utbilda sig till lärarinnor i *Huslig ekonomi* o. *Kvinnlig slöjd.* Dessutom meddelas undervisning i valfria ämnen såsom *konversation* i lefvande *språk* af infödda lärarinnor. *Sång, Musik, Målning, Modellering. Konstindustriella* arbeten såsom *Gyllenläder, Läderplastik, Träskärning, Väfnad* samt *Kläd-* och *Linnesömnad, Moderna handarbeten, Gymnastik* och *Ridning.* Gedigen undervisning. Eleverna bo inom skolan. Referenser af framstående personer. Nästa kurs börjar d. 16 jan. och fortgår 3 och 5 månader. Elever mottages under hela jan. och febr. mån. Priset billigt. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Utförligt prosp. mot porto samt förfrågn. besvaras af föreståndarinnan *Fröken Ella Hult,* adr. *Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden.* Tel. 758.

Absolutisterna

förkasta den ständiga kaffenjutningen därföre, att kaffe innehåller mycket skadliga retmedel. "KATHREINER" innehåller icke något koffein och andra retmedel, men har kaffets arom, är välsmakande och utomordentligt billigt.

Nykterhetsvännerna uppskatta "KATHREINER" sedan många år tillbaka därför att det är en ren naturprodukt.

"Det är fråga om Eder hälsa."

Till Julbalerna!

Ett sällsynt tillfälle erbjudes härmed Iduns läsare att för endast en tredjedel af bokhandelspriset erhålla säsongens finaste bostonvals, den af hufvudstadens orkestrar under allmänt bifall spelade **"Under djurgårdsekarne"** af *Johan Nordling.* Insänd rekvisition med **50 öre** i spar- eller frimärken till **Iduns exp., Stockholm,** och Ni erhåller omgående franco den populära valsen i elegant färgtrycksomslag. Rekvirera i tid, ty upplagan är begränsad!

1 krona och 50 öre för endast 50 öre!

Nionde häftet
af **"Moster Emmas"** väfbok, antika, lättväfda mönster i fyra skaft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbeltyger. bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbaden.

Prenumerera på Idun!

Juvel- & Guld-
smycken, gedignast, förmånligast, största urval.
Praktkatalog och ringmått gratis och franko.
Kungl. Hofjuvelerare
K. Anderson,
I Jakobstorg, Juveler, Guld, Silfver.
16 Gust. Ad. torg, Nysilfver, Sthlm.

AXA
HAFREGRYN
HAFREMJÖL
Fin naturlig hafrearom.
Högsta näringsvärde.
Lättsmälthet.
Kort kokningstid (2 1/2 à 3 min.)
Billigt pris.

BJÖRKBOMS MALTEXTRAKT
välsmakande och hållbart, analyseradt af herrar prof. A. Almén och grefve Carl Th. Mörner, hvilka beteckna detsamma såsom ett i alla afseenden förstklassigt fabrikat.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.
Lotten Dahlström.
Holländaregatan 6. Tel. Br. 209.
Prospekt på begäran.

Tapisseriaffär.
En i full gång varande tapisseriaffär i Stockholm med fördelaktigt butiksläge och modernt lager kan få öfvertagas 1 mars eller tidigare, om öfverenskommelse kan träffas före 12 jan. Vidare genom *Tjäders Byrå,* Brunkebergstorg 12, Stockholm.

Fjällsanatorium för bröstsjuka.
Mörsils Sanatorium.
Öppet året om. **Första klass bord. Ren stärkande fjälluft.** Lätta kommunikationer.
Öfverläkare d:r T. Horney. Rikstel. 15.
Post- och telegrafadress: Sanatoriet. Rikstel 7. Prospekt på begäran.
OBS.! D:r Pfannenstills ozoninandningsmetod för behandling af struptuberkulos och Forlaninis kväfgasmetod för behandling af lungtuberkulos pröfvas.

N:r 1 af
IDUNS
Modellkatalog
för
1911
är
utkommet.
Pris 60 öre.

Säsongens parfym, den förtjusande

Crab-Apple Blossoms.

(Vildäppleblomman)

Generalagent

Hj. Olán,

Stockholm.

OBS.! Snabbtändande vekar!

Clara Stearinljusfabrik,

Lars Montén, Stockholm.

absolut ren!

Af kraftiga Cacaobönor

därför stark arom!

Varnas förefterapning af påse och etikett!

De bästa tvättmedlen:

Diamant- såpa tvål tvättpulver

Göra tvätten bländande hvit.
Minska arbetet. Öka trefnaden.
Happachs Såpfabriks A.-B., Malmö.

Självdeklaration.

På undertecknads förlag har i bokhandeln utkommit:

GILLJAM

Inkomst- och förmögenhetsskatten

jämte tvänne exempelformulär till deklarationsuppgift.

Sjunde upplagan, omarbetad med ledning af Kungl. förordningarna af den 28 okt. 1910. **Pris 60 öre.**

A.-B. HASSE W. TULLBERG.

Annonsera i Idun!

Mellin's Food

är bästa föda för svaga och klena barn i alla åldrar.
Stärkelsefritt – lättsmält.
Köpes i apotek, speceri- och drogaffärer.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

FLYTANDE

FERRIN

och

FERRINTABLETTER

äro verksamma och angenäma

JERNMEDEL

som föreskrifvas af många läkare. — Erhålles å alla apotek.

Croissants francais

Franska Gifflar à 5 öre.
Oöfverträffade i smak.
Tillverkade efter fransk metod.
Finnes i hvarje välsorterad brödbod.

A.-B. W. Lindfeldts Bagerier.

Stockholm.

Doktorinnan Bergmans

Målarskola.

Elever mottagas i Porslin-, Olje-, Akvarell- och Gobelinmålning. Miniatyr på elfenben.

Beställningar mottagas.

Humlegårdsgatan 10, 3 tr.

Göteborgs Handelsskola,

fullständigt högre handelsläroverk för manliga och kvinnliga elever, börjar sitt 31 läsår den 17 jan. 1911. Års- och terminskurser. Bankkurs, omfattande bankbokföring o. praktiska tillämpningsöfningar. Kostnadsfri platsförmedling. Prospekt sändes på begäran. **Institutets kurser** äro synnerligen **tidsenliga** och **praktiska** som förberedelse till inträde på **köpmansbanan och bankkontor. Telefon 31 61.**

Karl O. Lindeberg, föreståndare.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 27. STOCKHOLM.

NYA NOTSYSTEMET

är en direkt afbildning af Orgel- eller Pianoklaviaturens tangenter, hvarefter man således kan spela, utan den ringaste kunskap i vanliga noter. Systemet har trots sin nyhet allaredan vunnit flera af de större musikauktoriteternas erkännande. Såsom Direktören vid Kristiania Musikkonservatorium Peter Lindeman, Docenten i musik vid Köpenhamns Universitet Prof. Angul Hammerich och Prof. Thorald Jerichau, Leipzig, som skrifver bl. a.: **Systemet lofvar oerhördt mycket samt håller hvad det lofvar.** Dagens Nyheter skrifver 1.12.10: **Systemet är ytterst enkelt och kan läras på 5 minuter.** Häftet innehåller 35 bekanta sånger och koraler. Fås portofritt à 2.75 hos utg. **G. Henning Thoreson, Kungsg. 34, Örebro.**

»Alla ha föreslagit sådana ståtliga, vackra namn, och hon är ett sådant vanligt barn — ett sådant där barn, som kan höra precis till hvem som helst, förstår du. Hon är inte ett dugg lik de andra, men jag förmodar att det måste finnas en ful medlem af hvarje vacker familj.» Det sista kom med en martyrmin. »Vet du hvad, min vän, jag börjar nästan tro, att hon kommer att bli lik dig.»

Grefven mottog den tvifvelaktiga komplimangen med en resignerad min och framkastade att hans lilla dotter ju möjligen kunde komma att växa till sig med åren. Men hans hustru hade synbarligen beslutat att se saken pessimistiskt och nekade att mottaga tröst.

»Jag kan alldeles omöjligt kalla henne Alice eller Elaine eller något sådant,» förklarade hon. »Jag är öfvertygad om, att hon kommer att få en uppåtsträfvande näsa och brandrödt hår, och att kalla någon med rödt hår och uppnäsa för Elaine, det skulle vara alldeles för löjligt. Nåväl,» med en djup suck, »jag förmodar det är ingenting annat att göra än att ge henne ett helt vanligt alldagligt namn.»

Efter att ha kommit till detta nedslående resultat satte hon sig ner att tänka ut det minst motbjudande af alla vanliga namn.

Och då hände plötsligt någonting alldeles oväntadt, som afgjorde saken en gång för alla. När grefven kom in i sin hustrus rum en morgon, fann han henne sittande bland sina kuddar i en sky af spetsar, röd och ifrig med ett öppet bref i handen

»Det är från stackars kära Maja,» förkunnade hon, innan han väl var inne i rummet och gaf honom sitt öra att kyssa. »Stackars kära Maja» var en styfsyster till grefvinnan Stjärnhök, femton år äldre än denna. Hennes rykte för att vara excentrisk hade stegrats ytterligare, då hon för några år sedan gift sig med en oförarglig, undfallande och vänlig man, som inbillade sig vara författare, och som hade mycket litet att lefva af, om han än tillhörde en ganska god familj.

Just nu uttryckte hennes nåds vackra ansikte något som ganska mycket liknade afund, och hon räckte brefvet åt sin undrande make.

»Från Maja!» upprepade hon. »En morbror till hennes man har dött utomlands. Han var tydligen mycket rik, och han har lämnat allt till honom — till Majas man. Tänk hvad somliga människor ha tur!»

Det sista kom i en liten afundsjuk suck. Så såg hon begrundande ned på det lilla sofvande byltet, som blifvit lagdt bredvid henne en liten stund förut och hennes ansikte klarnade.

»Stackars Maja» mumlade hon tankfullt, »jag är rädd att jag försummat henne mycket på sista tiden. Men deras lilla bedröfliga våning i Stockholm är också för omöjlig. Jag blir nervös af den. Men jag måste verkligen styra om, att jag får se mer af henne.»

Här måste det tillstås, att grefvinnan Stjärnhök var en liten smula affärskvinna för att inte rent af säga beräknande.

Hon tog brefvet, som hennes make vikit ihop och frånvarande räckte henne och hennes blick hvilade alltjämt på barnets lilla röda skrynkliga ansikte. Så rörde hon på sig och såg upp, som om hon plötsligt beslutat sig för en sak.

»Hvad angår flickans namn,» sade hon så oväntat att grefven förvånad höjde på ögonbrynen, »så har jag till slut funnit ett som blir bra. Det är inte vackert» — litet sorgset — »men det kan inte hjälpas. Nu, när det är bestämdt, ska jag fråga Maja, om hon vill stå fadder. Jag tror, hon kommer att tycka om det.»

Grefven förstod inte alls utan såg bara undrande ut. Hans hustru fortsatte att betrakta barnet med sitt vackra hufvud litet på sned och ett belåtet glitter i sina stora, blå ögon.

»Javisst,» sade han. »Och namnet då — hvad är det du beslutat dig för?»

Grefvinnan ordnade en spetsgarnering kring halsen, som kommit litet i oordning och satte sig bättre tillrätta bland kuddarne, hvarpå hon drog en liten suck af tillfredsställelse.

»Jag har bestämdt mig för Maja,» sade hon.

II.

DET var en lugn, stekhet dag i midten af augusti. Ej ett moln syntes på den blå himlen, från hvilken solstrålarne glödheta strålade ner.

I ett hörn af trädgården nere vid sjön vid Väsby stora fideikommissegendom ej långt från Stockholm hördes ljudet af unga, klara röster öfver löfvens sus och från långt håll kunde man skymta ljusa sommarkläder mellan träden.

Solskenet, som silade fram mellan bladverket, gled smekande öfver två smärta, fina figurer i hvita klädningar och en lång dito i tenniskostym. De två flickorna voro guldhåriga och blåögda, gossen hade brunt hår och mörka, bruna ögon. Kring de förtjusande, ovala ansiktena med sin äppelblomshy bildade det gula lockiga håret en förtjusande ram och de båda flickorna voro fullständiga skönheter. Gossen var endast nitton år, men till följd af en olyckshändelse, som vållat faderns död, hade han blifvit innehafvare af det stora fideikommisset redan vid tio års ålder. Och sedan dess hade hans mor, grefvinnan, ägnat sitt lif åt att i honom och hans syskon inprägla vikten af hans ställning.

(Forts.)

Friska tänder äro en skyddsmur mot många sjukdomar.
Ni håller säkrast Edra tänder friska genom att dagligen använda

Viodol

TAND-CRÊME

N:r 1

af

IDUNS MODELLKATALOG

för vintersäsongen 1911 är nu utkommet och bjuder på ett synnerligen vackert och rikhaltigt urval af årstidens bästa modenyheter. Till salu hos alla bokhandlare och tidningsförsäljare samt direkt hos Iduns Expedition, Stockholm.

Pris 60 öre.

Glädje året om bereder

Damernas Musikblad,

hvilket bjuder på ett **80-tal värdefulla och roande Musikalier (160 sid.)** samt dessutom en **intressant illustrerad textafdelning.**

Utdrag ur pressen:

"Dess publik är så stor att detta Musikblad redan fyller sin plats med heder i vår svenska musiklitteratur."

Svenska Dagbladet.

"Den som vill ha god musik af såväl allvarligt och gediget slag, som ock af mer lätt och lekande art, torde ej kunna finna en bättre och på samma gång billigare samling än en årgång af Damernas Musikblad."

Idun.

"Den energiskt och intressant skötta tidningen har i öfverraskande grad lyckats realisera sin plan att söka höja smaken genom att inblanda allt större doser värdefull musik."

Aftonbladet.

Pris 1/1 år kr. 6.50, 1/2 år kr. 4.—, 1/4 år 2.50. Prenumeration sker å postanstalt eller hvarje välordnad Bok- och Musikhandel samt från **expeditionen, Kungsgatan 13, Stockholm.**

Carl Larsson-Album

Svenska kvinnan genom seklen.

Tio bilder i flerfärgstryck med text och teckningar af

CARL LARSSON.

Stort kvartformat. Inbundet i smakfullt hvitt band med guld- o. färgtryck.
Pris 5 kronor.

— C. E. Fritzes Bokförlags Aktiebolag. —

Sveriges landtmän äro goda kunder.

Bästa sättes att vinna dem som sådana är att annonsera i deras tidningar. Försök med att annonsera i

SVENSKA LANDTMANNATIDNINGEN, Arvika.

Billiga villkor.

Arvika blir stad

fr. o. m. 1911, och kommer nästa år att draga uppmärksamheten till sig genom sitt 100-årsjubileum, kyrkoinvigning, invigning af länets stora tuberkuloshem samt handtverks-, hemslöjds-, konst- obh industriutställning m. m. Att annonsera i **Arvika Tidning,** västra Värmlands äldsta och största tidning, är följaktligen förmånligt för

hvarje affärsman.

Isynnerhet årsackord ytterst billigt.

Blommor från Mälardalen.

Insänd nu eller hvilken årstid som helst 1 krona eller mera i frimärken eller postanvisning till Trädskolan, Enköping 3, så erhålles omg. en kartong friska blommor och grönt, passande till namns- och födelsedagar. Gifvarens visitkort kan biläggas.

John G. Jacobsson

har återtagit sina Musiklektioner, Piano, Harmonilära, Ensemblespel. Träffas månd. o. torsd. kl. 2—3, Valhallavägen 25, III ö. g. Tel.: Riks 8721, Allm. Ö. 3063.

Fru V. Christersson

återupptager sina pianolektioner d. 15 jan. **Linnégatan 41, 4 tr.**

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKOTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen, Regeringsgatan 113, ing. E. Expeditionstid kl. 1—3 e. m. Rikstel. 4047. Personlig inställelse. Betyg böra medhafvas.

EN bildad, barnkär och ej alltför ung flicka, som är kompetent att i husmoders ställe med hjälp af en jungfru sköta hushållet hos en i stad bosatt tjänstemannafamilj, erhåller plats nu genast. Flera barn i åldern 4—15 år finnas. Svar med rekommendationer och foto., som genast returneras, samt uppgift om ålder och löneanspråk torde adresseras till »Husmoder», Helsingborg p. r.

LÄRARINNOR, värdinnor, sällskaps-, kontors-, hushållsfröknar erhålla goda platser gen. Norra Inack:Byrån, Malmskilnadsg. 27, Sthlm.

PLATS som bokförerska och sällskap erhåller fint bildad dam, ej under 25 år, på egendom i Värmland hos äldre änkefru. Sökanden bör vara frisk och af ett jämt och gladt lynne, helst musikalisk samt bör tycka om enkelt landtlif. Svar försedt med porträtt och referenser jämte uppgift å lönepretentioner insändes till signatur »Egendom 67», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

EN äldre, van och energisk småbarnslärarinna af bildad familj med elementarkunskaper och mindre seminarieutbildning erhåller plats genast. God disciplin, ordning, arbetsförmåga och ref. fordras. Adress Solbacka Läroverk, Stjernhof.

I ung lärarefamilj (3 prs.) finnes plats ledig den 1 febr. för bättre flicka, villig att deltaga i inom ett hem förekommande sysslor. Någon lön gifves. Jungfru finnes ej. Svar med foto. till fru Ellen Asker, von Möllersgatan 1, Halmstad.

ÄLDRE flicka af bättre familj, ordentlig och kunnig i sömnad, kan genast erhålla plats som barnfröken hos familj i Malmö. Svar till »Jurist», Svenska Telegrambyrån, Malmö.

VID bruk i Värmland i disponentfam. får musikalisk, undervisningsvan guvernant plats att läsa och spela med 10 års flicka. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

PÅ egendom närheten af Uppsala får som sällskap och hjälp bildad, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning plats som medlem af familjen; litet hushåll. Jungfru finnes. Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergs. 3 B, Stockholm.

I tjänstemannahem på landet i Västmanland får undervisningsvan musikalisk flicka plats att läsa med två flickor, 10—12, att tillträda 15 jan. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

I godt hem, närheten af stad i Västmanland får som sällskap och hjälp bildad flicka, hushållsvan, van att deltaga med matlagning, bakning, sömnad, plats som medlem af familjen där jungfru finnes Vid. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

VÅRDARINNA för äldre sjuklig fru önskas. Sök. bör äga vana vid sjukvård, vara gladlynt och anspråkslös. Svar med löneanspråk och ref. till »Västergötland», Box 42, Göteborg.

FULLT hushållskunnig flicka från godt hem, 25 år, kunnig i enkl. och finare matlagn. och i allo välrek., erhåller stadigvarande plats (lön 25 kr.) den 15 febr. Svar med rek., foto. och läkarebet. till fru Bergö, Kristineberg, Sthlm. Riks. 28 90.

EN äldre flicka, kunnig i matlagning och öfriga hushållsgöromål, van vid ordning och renlighet, erhåller god plats såsom ensamjungfru om ansökan med rek. sändes till fru Brita Wiklander, Bräcke.

LÄRARINNA, tysktalande och musikalisk, sökes. Ref. och uppgift om löneanspråk m. m. insändes pr omg. till kyrkoherde J. Sandström, adr. Rådmansö. (Stockholms län.)

VERKLIGT barnkär, enkel, bildad flicka erhåller plats i stad, nu eller till våren, att sköta två små flickor, sy deras kläder samt vara husmoderns hjälp. Goda betyg fordras. Svar med noggranna uppgifter, ref. och foto. märkt »Pålitlig barnavän», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

EN elevplats finnes ledig vid Hernösands Hospital. 18 kr. i mån., fritt vivre och kostnadsfri utbildning. Egenhändigt skrifven ansökan, åtföljd af frejdebetyg, skolbetyg samt intyg öfver föregående anställning insändas till öfverläkaren, Hospitalet, Hernösand.

Undersköterskeplatsen
vid Sandvikens Sanatorium ledig Lön 350 kr. Svar före den 15 jan. till Sanatoriet, Sandviken.

Föreståndarinnebefattningen
vid Södermanlands läns asyl för sinnesslöa vid Löth i Strängnäs landsförsamling är ledig från 1 febr. 1911 på grund af nuvarande föreståndarinnans iråkade sjukdom. Lön 600 kr. jämte bostad och vivre, en månads semester årligen; ömsesidig uppsägningstid tre mån. Platsen sökes senast 21 jan. hos Styrelsen för Söderm. läns sinnesslöanstalter, Strängnäs. Närmare upplysningar lämnas af domprosten Norberg, Strängnäs.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråer i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor,
Stockholm.

SJUKSKÖTERSKEELEV erhåller genast plats vid Mörsils Sanatorium. Svar med rek. till Kamrerarkontoret, Mörsil.

ENKEL, anspråkslös och barnkär bildad flicka får mot mindre lön plats som hjälp i hemmet, hufvudsakligast för vård m. m. af småbarn. Familjemedlem. Svar, med betyg, rek. o d., löneanspråk och helst foto., som mot porto återsändes, adr. till fru Landtmätare Ström, Nyköping.

Föreståndarinna

för Hush.-Sällskapets slöjdmagasin i Vexiö antages 1 nästa mars, eventuellt tidigare. Lön: 1,600 kronor jämte 2 % å omsättningssumman med garanti för ett minimibelopp af 400 kronor årligen. Ansökningar, åtföljda af intyg och rekommendationer torde insändas före den 10 nästa januari under adr. Hush.-Sällskapets sekreterare, Vexiö.

PLATSSÖKANDE

SJUTTONÅRIG flicka, som med höga betyg utgått från Statens Normalskolas 8 kl., söker på nyåret plats som guvernant i godt hem helst på landet. Musikalisk. Svar emotses tacksamt till »Intresserad», Iduns exp., Stockholm.

BÄTTRE flicka från landet önskar plats som husföreståndarinna eller hushållsfröken. Praktiserad i alla möjliga hushållsgöromål. Svar till »1911» Gamleby p. r.

UNG, bättre flicka önskar plats i god familj, där hon kan få deltaga i husliga göromål och matlagn. 5-årigt betyg från förut innehafd plats finnes. Svar till »Huslig», Borås p. r.

BARNKÄR, enkel flicka önskar plats i bättre hem som barnfröken. Svar snarast till »Familjemedlem 1911», Hedemora.

ENKEL flicka önskar plats i bättre familj som barnfröken eller vara behjälplig med i hemmet förekommande göromål. Anses som familjemedlem. Svar snarast till »Febr. 1911», Hedemora p. r.

SKICKLIGA lärarinnor, värd., sällskaps-, kontors-, hushållsfröknar anskaffas gm Norra Inack:Byrån, Malmskilnadsg. 27, Sthlm.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, verkl. duglig, musik., barnkär, söker plats. Utm. betyg och ref. Ekon. oberoende. Svar till »Gladt lynne», Iduns exp.

MUSIK., skrifvan, huslig värmländska önskar plats hos häradsh. eller i tjänstemannafamilj. Fina betyg. Svar till »Glädje i hemmet», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLSVAN, gladlynt flicka önskar genast plats i godt hem att vara till hjälp och nytta vid inomhus förefallande göromål. Svar tacksamt till »Villig 23», Iduns exp. f. v. b.

30-ÅRS FLICKA önskar plats till den 1 febr. att mot fritt vivre lära hushåll. Kan om så fordras hjälpa mindre barn med läxläsning samt undervisa i musik. Svar till »E. 1911», Gefle p. r.

HUSLIG, bättre 26-årig flicka söker plats i god familj, där jungfru finnes. Kunnig i alla husliga göromål. Rek. finnes. Svar emotses tacksamt till »Duglig», Skebokvarn.

UNG flicka som genomgått 8-klassigt läroverk önskar plats på kontor eller i bättre familj för att läsa med eller efterse barn eller som hjälp och sällskap åt äldre dam. Svar till »Villig», Nyköping p. r.

PLATS i godt hem i stad eller på landet som hushållsfröken eller husmoderns verkliga hjälp sökes af bildad, enkel hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s v. Goda rek. Svar »Villig och duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

18-ÅRIG FLICKA, som genomgått 8-klassigt läroverk samt under 8 månader vistats i fransk pension i Schweiz, önskar plats såsom sällskap under utrikes resa eller i bildad familj på landet, för att deltaga i husliga göromål. Svar sändes till fru Hulda Hedgren, Mösseberg.

HUSHÅLLSVAN, bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v. söker plats som hushållsfröken eller husmoders hjälp. Goda rek. Svar »Fortfärdig», Sv. Tel.-Byrån, Sthlm.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, enkel, barnkär, underv. i skolämnen, språk, musik, goda betyg, söker plats. Svar »Energisk», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS, undervisningsvan, musikalisk flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar guvernantplats att undervisa i vanliga skolämnen och musik. Villig att deltaga i inom hus förekommande göromål. Svar till »M.», Ystads Annonsbyrå, Ystad.

UNG flicka af god familj önskar komma i bättre hem för att se till mindre barn och i öfrigt vara husmoder till hjälp. Svar »19 år», Box 44, Eslöf.

UNG bättre flicka, 18 år, frisk och hurtig, önskar snarast aflönad plats i god familj, helst i Stockholm eller dess närhet, för att gå frun tillhanda eller deltaga i barnavård. Goda ref. och närmare upplysningar erhållas efter svar till »Verksamhet 1911», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

EN 20 års hurtig skånska önskar mot fritt vivre komma i god familj som hjälp och sällskap. Musikalisk. Svar till »Willig 1911», Landskrona p. r.

UNG musikalisk flicka med flerårig vana att undervisa barn (i åldern 7—12 år) önskar plats som guvernant. Svar till »I—a», Iduns exp f. v. b.

SJUKSKÖTERSKA, som genomgått 1-årig teoretisk och praktisk kurs samt epidemikurs önskar plats på sjukhus eller i privat hem. Svar till »22 år», Iduns exp.

PLATS som hushållerska eller kokerska önskas af i alla hushållsgöromål skicklig hushållerska. Svar till »Duglig», Iduns exp.

UNG flicka från godt hem, frisk och glad, önskar guvernantsplats. Komp. att underv. äfven å högre stadium samt i musik m. m. Fina bet. och ref. Svar inom 8 dag. till »Arbetslust», Iduns exp.

UNG förlofvad flicka önskar plats i bättre fam. för att lära sig hushållsgöromål. Ingen lön, blott ett vänligt bemötande fordras. Svar till »B. A.», Jämtl. Tidn. Exp., Östersund f. v. b.

TVENNE bättre flickor, hvaraf den ena genomgått kurs i sjukvård, önska mot fritt vivre eller någon betalning plats i familj för att lära och deltaga i hushållet. Svar till »Familjemedlemmar», Iduns exp. f. v. b.

UNG norrländska som genomgått 8-kl. läroverk samt hushållskurs och som ämnar fortsätta i Uppsala Fackskola, önskar för rekommendationer plats i familj på nyåret. Någon lön önskas. Svar till »19-åring», Iduns exp. f. v. b.

EX. sjukgymnast som äfven genomgått 3 mån. kurs i sjukvård önskar plats på nyåret. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

UNG, förlofvad norrländska söker plats i bättre familj i Stockholm eller dess närhet, för att få lära allt som hör till ett hems skötande. Är villig betala för sig mot att få anses som familjemedlem. Svar till »19 år», Hernösand p. r.

EN 24 års flicka önskar plats i familj att deltaga i inomhus förefallande göromål och skrifning. Svar emotses tacksamt till »Familjemedlem», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

I goda hem, helst i Stockholm eller Uppsala, söka tvenne bättre flickor plats, att sköta hushåll eller gå frun tillhanda. Kunniga och vanna vid alla husliga sysslor. Rek. finnas. Lön önskas samt att anses som familjemedlem. Svar märkta »Huslig» eller »Plikttrogen», afhämtas inom åtta dagar å Iduns exp., Sthlm.

EN ordentlig flicka, 21 år, van vid sömnad och andra i ett hem förekommande göromål söker plats uti bättre familj i stad eller på landet. Svar till »F. D.», Allm. Tidn., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

19 ÅRS SKÅNSKA önskar genast komma i bättre familj, helst i närheten af Stockholm. Villig deltaga i lättare förekommande göromål hufvudsakligen hushåll. Svar med prisuppgift pr månad till »Familjemedlem», Kristianstad p. r.

GLAD och hurtig smålandsflicka önskar plats i familj (helst på landet). Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Fint betyg, goda rekom. Svar till »Familjemedlem», Taxinge—Näsby.

UNG flicka af god familj, elementarbildad och undervisningsvan, med goda betyg och rek. önskar plats att undervisa mindre barn. Svar till »H. af S.», Göingeholm, Häglinge

VAN väfverska kunnig i växtfärgning önskar arbete eller anställning. Elev af Fjæstad. Svar till »Gobelin», Stockholm 6 p. r.

HUSMÖDRAR. För att vinna rekommendation, önskar en 35-årig kvinna af god familj komma till ett större hem, där husmodern är praktisk och huslig. Sökande är villig att deltaga i alla förekommande göromål. Mot fritt vivre och familjemedlem. Svar emotses tacksamt till »Plikttrogen 1911», Helsingborg p. r.

UNG landtbrukaredotter önskar genast plats i bättre hem mot fritt vivre eller någon liten betalning. Svar märkt »H. E. 21 år», Karlskrona p. r.

GLADLYNT huslig flicka önskar plats som husföreståndarinna, helst där jungfru finnes. Svar emotses tacksamt under märke »Nyåret 1911», Lund p. r.

PLATS önskas nu genast af en troende bildad, medelålders flicka, att förestå ett hem hos ungherre eller änkeman. Mångårig praktik i ett hems skötande. Fina betyg och ref. från hushållsskola. Svar emotses med största tacksamhet under signaturen »L. G. Plikttrogen», Iduns exp., Stockholm.

HUSFÖRESTÅNDARINNA.
En bättre 33 års glad flicka önskar plats att på egen hand förestå bättre hem (nu eller till våren) där husmoder saknas; den sökande är kunnig uti allt som förekommer i ett hem, har stor förmåga att sprida trefnad och glädje, är kunnig i all slags sömnad, montering och dylikt, är sparsam, ordningsfull, är äfven kunnig i sjukvård. De allra bästa rekom. kan företes. Svar till »Soniy», Helsingborg p. r.

Exam. sjukgymnast
önskar plats på herrgård eller större egendom. Villig att hjälpa till med i hemmet förekommande göromål. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Bildad flicka 19 år», Norra Tidn.-kont., Norrlandsg. 23, Sthlm.

Lärarinna,
enkel, barnkär, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik söker plats. Goda rek. Svar »Tålamod», Sv. Tel.-Byrån, Sthlm.

Exam. sjuksköterska
(2-årig praktik) önskar privat sjukvård eller vikariat. »Syster G.», Iduns exp.

Väf- och Slöjdlärarinna
som genomgått alla Handb. Vänners skolor, kunnig i klädsömnad, genomgått kurs i folkhögskola, önskar plats i skola, hem eller tapisseriaffär. Goda betyg. Svar till »Lärarinna», Uppsala p. r.

ENGELSKT hem i Dalarna. Hög skogsluft. Härlig natur. Hemtrefnad. Tre infödda engelsmän under julen. Lektioner, om så behöfs. Miss Young, Snöån, Ludvika.

ENGLAND. Mrs Galt önskar taga emot en eller två unga damer i sitt komfortabla hem, engelska talas uteslutande. Utmärkta svenska ref. Adr. Mrs Galt, 7 Twyford Crescent, Acton Hill, London W., England.

FRISK och hurtig pojke får tillsammans med egen 10-årig son läsa första klassens kurs för skicklig lärarinna. »Tjänstemannafamilj», Omberg per Alvastra.

HUSHÅLLSELEVER och andra unga damer erhålla god inackordering på naturskön vid barrskog och sjö belägen egendom i Södermanland. Ungdom finnes. Svar till fru Tora Anander, Dalby, Bettna. Rikstel.

UNG flicka af god familj önskar god inackordering helst i familj i Stockholm under 3 månader fr. o. m. febr. Svar med prisuppgift till »M. W.», Iduns exp. f. v. b.

WÄSBY Sjuk- och Hvilohem, 5 min. prom. fr. Wäsby station, mottager nervsjuka och klena till moderat pris. Läkare i närh. Ex. sköterska. Allm. Hammarby 36.

Billig helinackordering
för ungdom. Enskildt el. del. rum. Badrum. El. ljus. Bekvämt. Ref. på beg. Piano finnes. Svar till fru Carl Dillner, Hornsgat. 4. 3 tr.

Bildad dam
erhåller god inackordering, 10 min. väg från Alingsås stad och järnvägsstation. Elektriskt ljus, centraluppvärmning. badrum och telefon. Ref. önskas och erhållas. Svar emotses märkt »Godt hem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bad Harzburg, Villa Anna.
Evang. hushålls- och skolpensionat för flickor i ålder 12—14 år, äfven för utländingar. Familjelif. Grundl. huslig och vetenskaplig utbildning. Godt kök. Utm. lärarekrafter. Tyska, engelska och franska lärarinnor. Massivt hus i stor trädgård. Pris pr år 1,000 Mk inkl. undervisn. och språk. Ref. och ill. prsp. på begäran från föreståndarinnan Frau L. Kornemann.

Rom.
Pensionat Bloch, Via Gregoriana 42. Centralt. Bad. Sol. Terass. Storartad utsikt. Moderat pris.

Frankrike.
Madame och Mademoiselle Métrot emottaga svenskar som önska studera franska språket.
Bostad: 1 okt.—1 juli, Paris, 70 Rue de la Tour (invid Trocadéro). 1 juli—1 okt., Blois. 57 Avenue de Paris (2½ tim. från Paris).
Ref.: Öfverdirektör Lundberg, Huddinge; Bokförläggare Wahlström, Regeringsg. 75 B, Stockholm; Löjtnant Thorén, Johannesg. 20, Stockholm, m. fl., m. fl. Fröken Hæger, Lilla Edet; Löjtnant H. Malmberg, Södra Vägen 12, Göteborg.

Thyra Lennardts väf- & hushållsskola
å Prästnibble herrgård, 2 tim. ångbåtsresa från Sthlm, emottager från den 15 jan. 1911 unga flickor som grundligt önska lära sköta ett hem. Underv. uti matlagn., bakning, konservering, väfnad, modernare handarbeten samt knyppling. Vid utställningen i Drottningholm i sept. 1910 har skolan erhållit 1:sta pris och hederspris. Närm. med. frk. Thyra Lennardt, Prästnibble, Svartsjö. Riks. Färentuna 13.

För nervsjuka.

Lugnt hem i vacker trakt af Småland. God vård. Moderata priser. Josefina Göransson, exam sjuksköterska. Adress Ryssby

Bogstens

Hushålls- o. Väfkurs börjas den 20 jan. 1911. Grundlig undervisning. Angenämt hemlif. Härligt läge vid sjö. Begär prospekt. Fru Ida Palmgren, Bettna.

På landet

i vacker frisk trakt i Stockholms närhet mottagas i godt ordningsfullt hem 3 à 4 unga flickor för att under erfaren husmoders ledning lära sköta ett hem med allt hvad därtill hörer såsom uppköp och beräkning, matlagning, bakning, städning, tvätt, linnesömnad och lagningar m. m. Fina rek. lämnas. Pris 100 kr. per månad. Svar till »Hem — ej skola», Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Hamburg Ro'enbaum-Chaussee 99, Utbildningspensionat för unga flickor af alla åldrar, speciellt för *utländingar*. Hus med trädgård. Prima ref. Prospekt. D:r Michow m. fru *föreståndare.*

JAVOL

håller vid regelbundet bruk huvudbottnen ren, fri från mjäll, antiseptisk, väl ventilerad och förlänar förfriskande stimulans åt de därunder liggande hårrötter, hvilket är huvudprincipen i all hårskötsel. Javol gör håret mjukt och glansigt; fås, med och utan fett, i flaskor à Kr. 5,50, 3,00 2,00

Javol - Shampoingpulver
15 öre pr paket

Javol fås öfverallt

JAVOL-Huvudnederlag: M. Zadig, Malmö.

är ett oöfverträffadt medel mot influensa, reumatism, hosta, astma samt smärtor i bröst, rygg, kors och höfter. Verkar genast smärtstillande samt lugnar nerverna.
Generalrepr. A. Sandström & C:o, Göteborg.

Lämpliga julklappar.

Broderade, afpassade **Blusar och Klädningar** i Linne och Tyll, **Tyllschalar Blustyll och Bårder** i bomull, silke och metalltråd, samt hvitbroderier och guipurespetsar, i en mångfald olika mönster. Försäljning direkt till privatpersoner. Priskurant gratis. Profver mot 30 öre till porto.

Fabriken Spindeln, Uddebo.

Annonsera i Idun!

Konungariket Sachsen.

Technikum Mittweida

Rektor: Professor R. Holzt.

Högre tekniskt Läroverk för elektro- och maskinteknik. Skilda afdelningar för ingeniörer, tekniker och verkmästare. Elektrot.- och maskinlaboratorier. Instruktions-verkstäder. 36:te läsåret. 3610 studerande. Program etc. kostnadsfritt gen. Sekretariatet.

En god plats

kan man tillförsäkra sig genom att utbilda sig ordentligt till stenograf och maskinskrifvare. Fullständig utbildning genom 2 mån. kurs.

Stenografbyrån

(Sveriges Centralinstitut för stenografi och maskinskrifning).

Regeringsgatan 31.

Sthlms Tel. *98 22, *98 23.
Riks Tel. 98 22. 89 72.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.

Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 10 Sept.

Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND*

Dr Heims

Laxin-Konfekt

välsmakande Fruktbonbons

Idealiskt Afföringsmedel.

Erhålles å hvarje apothek.

1 Kr. per ask.

Generalagent: Kronans Droghandel, Göteborg.

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. tusental. Obs.! Vi signera ej postpaket med "Hår". Herr o. Fru E. MALMBERG. 58 Klarabergsgatan 58, Stockholm.

Mélanogéne,

Oiquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i

Franska Parfymmagasinet,

21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OBS.! Damhårarbeten. OBS.!

Alla slag, billigt pris, äfven eget hår omarbetas, reell behandl., illustr. priskur. gratis i försegl. bref. **Göteborgs Damfrisering,** Fru Ella Gabrielson, Götabergsgatan 2, Göteborg.

Oatine är idealet af en ren, snöhvit o. varaktig **Crème.** Oatine aflägsnar reformar o. hudrodnad och rensar porerna från smuts. Vid rationellt bruk blir huden klar och vacker. Oatine puder, tvål o. balsam. Tillbakavisa dåliga efterapningar och mottag endast **Oatine** i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London. Oatine finnes öfverallt samt hos **A. W. Nording,** Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 63, Sthlm.

Öfver hundratusen

Damer och Herrar använda med glänsande framgång vår patent.-apparat för luftmassage, ***enligt medic.-rådet prof. Bier's system för vetenskapl. hudvård. — Enklaste, naturl. o. oskadliga*** medel mot grådaskig, oren eller blek och vissen hy; rynkor, pormask, slappa drag o. insjunkna kinder. — Sändes diskret som brefpaket o. franko, om beloppet kr. 2.80 insänd. i postanvisning, eller mot efterkraf. Ifall ej till belåtenhet, återbet. pengarna. Önskas först prospekt, sändes detta franko i slutet bref. ***Zefyr-Magasinet,*** Afd. 9, ***Malmö.***

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-

• AKTIEBOLAG •

— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit

Hushållskol ☒ Cokes ☒ Briketter

Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

Nyrestaurerad.
Alla varma badformer. nauheimer-, sand-, tvål- o. gyttjemassagebad. Ljus o. elektriska växelströmbad m. fl.
Kallvattenkur.
Massage. Gymnastik.

BORG

Utmärkta pensionat och inackorderingsställen.
Hel inackordering fr. 1,75 pr dag.
Läkare:
D:r W. Bergwall.
Prospekt från kamrerarkontoret.

KNEIPPBADEN, NORRKÖPING.

Bad är hälsa

och blifver det i dubbel mått om badrummet är monteradt med våra

Förstklassiga, Moderna

BADAPPARATER.

Erhållas genom alla entreprenörfirmor.

Wilh. Sonesson & C:o, Malmö,

Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

HERBA-TABLETTER!

Lindra genast hård, ihålig hosta och heshet. Vid förkylningar hos barn upplösas några tabl. uti varmt vatten eller mjölk till er saft. Säljes öfverallt i pås. à 25 öre, lyxaskar 35 öre äfven på apoteken. Enda tillverkare: Ericson & Rabenius, Gefle.

EUCALYP

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. ***Garanteradt oskadligt.*** Attest härå är utfärdad af Herr D:r Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Matrialaffärer. På platser där Eucalyp ännu icke finnes till salu hänvände man sig till **Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.**

Almedahls Försäljnings-Magasin,

Kungsgatan 55, Göteborg.

Levererar fullständiga ***Linneuppsättningar*** för bosättningar och brudutstyrslar. Se vidare vår annons i Iduns Modellkatalog.

Damer!

På mångas begäran gifver lärarinnan frkn Anna Andersson en af sina såväl af pressen som af hundratals elever rekommenderade kurser **tisdagen d 17 jan å Hotell Continental uti beredning af finare sallader, kalla rätter, små varma stufningar. fina grön- och mellanrätter, kalla franska såser, lätta frukoträtter, extra fina smörgåsar, smörupplägning, serviettbrytning. blomsterutskärning** af rotsaker till garnering samt en hel del **praktiska råd.** Intet medhafves. Endast 4 dagar. 2 1/2 tim. pr dag. 12—1/2 3 eller 8—1/2 11. **Pris 6 kr.**

OBS!. En ny utförlig receptbok utgifven öfver kursen. Pris 1 kr. Enda kursen här. Anmälan till portieren personligen eller pr tel.

Etablerad 1847.

Allcock's Plåster

Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klena Lungor. *Allcock's Plåster* verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.

Reumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af *Allcock's Plåster.* Atleter använda detsamma som medel emot **styfhet** eller **ömhet** i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Sedan mer än 60 år tillbaka har det varit ett allmänt känt läkemedel för all slags värk och smärta. *Kan påläggas hvarhälst smärtor finnas.*

Skulle Ni vara i behof af ett piller, TAG DÅ UTAF **Brandreth's Piller** *Fullkomligt vegetabiliska.* (Est. 1752.)

Vid förstoppning, gallsjuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc.

FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Örebro Kindergartenseminarium. Grundlig, teor., prakt. Utbildning afser platser i Kindergarten, anstalter för barn och inom familj. Goda platser anskaffas. Prospekt och upplysningar genom

Föreståndarinnan *Fröken Maria Kjellmark.*

Husmoderskolan Hemmet

börjar ny kurs d. 16 jan. Mest praktiska och grundliga utbildning. Prospekt g:m **Anna Gyllenspetz,** född von Holten, Drottninggat. 67, Sthlm. Riks 133 34.

Elsa Philips Husmodersskola,

Karlavägen 1 A, Stockholm

börjar sin 6:te termin för bildade unga flickor den 20 jan. 1911. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning. konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött. sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor.

Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.

Prospekt, referenser och närmare upplysningar på begäran.

Elsa Philip, *Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr.* Tel. Ö. 13 10.

Kurs i klädsömnad.

Elever mottagas dagligen kl. 11—1. Upplysn. i skolans lokal. Grefgatan. 57. Allm. tel. 224 53. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran.

Selma Wahlgren.

Vid Torshäll, Leksand,

börjar ny kurs för kvinnliga trädgårdselever den 1 april 1911 och pågår till den 1 nov. Prospekt på begäran.

Lillie Landgren, Märta Philip.

Lektioner i linnesömnad,

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin

Stockholm: Sibyllegatan 36, 4 tr. (hörnet af Karlavägen) Riks 35 30. Allm. 210 04

Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90.

Karin Egnér. ***Eva Egnér.***

Strängnäs Hushållsskola.

Ny husmoderskurs börjar d. 16 jan. 1 elevplats ledig. Grundlig o. praktisk undervisning. Prospekt och referenser genom **Fru M. Braune,** Strängnäs.

Husmodersskolan i Karlstad

(börjar sin åttonde termin d. 24 jan. 1911).

Undervisning i **matlagning, bakning, garnering och uppläggning, konservering, linne- och klädsömnad — barnavård m. m.** Helinackordering erhålles inom skolan. Obs.! Tidsenliga lokaler i för ändamålet nyinredd villabyggnad med härligt läge. Kurser omf. 1 år, 1 termin eller 6 veckor. Prospekt på begäran. Tel. 8 12.

Nancy Enwall.

Marianelunds Praktiska skola

förbereder på kortaste tid och säkrast till **realskole-** och **studentexamen,** som bevisas bl. a. däraf, att tvänne järnvägsmän med endast folkskola som underlag under sistlidna December månad efter att med vederbörlig tjänstledighet blott **två** och **tre** terminer resp. studerat vid denna skola vid Jönköpings högre allm. läroverk aflagt realskoleexamen med högsta betyg som där någonsin gifvits åt privatister, däribland stort A i tvänne hufvudämnen, fysik och matematik. En af dem har dessutom senare vid annat läroverk utan vidare förberedelse godkänts i ämnet geografi för **studentexamen** med betyg af AB.

Skolan förbereder med samma framgång till **inträde vid Chalmers** och andra högre tekniska skolor, **folkskoleseminarier** och för **länsmansexamen,** hvarom mångfaldiga utmärkta resultat föreligga, samt utbildar **bygg-** och **verkmästare, landtbrukare, kontrollassistenter, kontorister, slöjdlärarinnor, kokerskor** och **hushållerskor.** Hushållskolan, som i stigande grad vunnit en ovanlig tillslutning, undergår f. n. till sina lokaler en grundlig och omfattande reperation och kommer fr. o. m. vårterminens början att ökas med **ett nytt skolkök** och en ny, ljus och rymlig **matsal.** De kvinnliga afdelningarna komma härefter att ledas utom af föreståndarinnor, två skolköksläraringar, en andra hushållslärarinna, två slöjdlärarinnor och en lärarinna i tvätt- och glansstrykning. Bland andra lärare må nämnas en infödd engelsk språklärare. Alla afdelningarna börja 10 Januari utom juridiska, som börjar den 15. Prospekt och brefsvar på begäran mot två porton.

Skrif tydlig adress!

Praktiska skolan, Marianelund.

Richard Anderssons Musikskola

och dess filialer.

Läroämnen: Piano, Violin, Solosång, Harmoni och Allmän Musiklära.

Vårterminen börjar den 12 jan. 1911.

STOCKHOLM:
Anmälningsdag: Tisdagen den 10 jan. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. 1/2 2 —1/2 3 e. m. alla dagar från och med den 12 jan.
Richard Anderssons mottagningstid från den 12 jan. onsdagar och lördagar kl. 1/2 2—1/2 3 e. m.
Brunnsgatan 28, 2 tr.
Lektionslokaler finnas å Söder, Östermalm och öfre Norrmalm.

UPPSALA:
Anmälningsdag: Onsdagen den 11 jan. kl 12 - 2 och 5—6 e. m. hos *Fru Hilda Sundhammar, Dragarbrunnsgat. 52.*

DJURSHOLM:
Anmälningsdag: Måndagen den 9 jan. kl. 1/2 6—1/2 8 e. m. i *Samskolans lokal.*

SALTSJÖBADEN:
Anmälningsdag: Måndagen den 9 jan. kl. 12 -2 e. m. hos *Fröken Elly Åkerman, Ringparken.*

Flätor

samt alla damhårarbeten fås bäst och billigast från **Institut Recamier, Gust. Adolfs torg 69, Malmö.**

Handväfda Linneväfnader.

Duktyg o. **Servietter** i damast o. dräll, **Handdukar** alla slag, **Linnelärfter, Näsdukar** m. m. köpes bäst och billigast från

Gestriklands Linneväfveri, Gefle,

(f. d. Kungsäters Linneväfveri).

Priskurant gratis och franko.

Det är obestridlig fördel

att i samma lokal höra tonskillnad bland största lager **svenska** och utl. Pianinon, Flyglar, Orglar, Autopianinon från kungl. hofl. Billberg, Lundholm, John Petterson, Engström, Baumgardt, Ibach m. fl. hos

Dahlströms Orgel- & Pianomagasin,

Drottninggatan 68, Stockholm.

Priskurant sändes franko.

Sparkasseränta

5 %

Köpmannabanken

Arsenalsgatan 9.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1911.